Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sēfer Tôrat Kōhănîm

Ḳaro, Yosef
ראק, ,ויסי

Fîordâ [Fürth], 451-452 [1690/91-1691/1692]

סילעופ תוריכש תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11660

Visual Library

של ב מיהו לא יוכל להסתלק כו' לא ירדתי לסי' הר"כ דמשמע דר"ל דאף על פי שהסתל אינו כוסל רק שמות לא יוכל להסתל' בלא רשו' בעל הבית וכנ"י שם לא קאמר אלא דבשרוכם ליסול אחני או רביעית ולוחר אכנים אריס אם במקומי אבל בשאינו רוצ' ליסול רק שמתו' משמ' בכ"י (ובריטב"ן בס' המלחמות) שם לאריא דיכול להסתלק בלא רשות בעל הבית וכן משמע בס"ם ופוסקים וכ"מ ות"ם בשמ"ע ס"ק ו' בשם הכ"י דלא יכול להכנים אריס במקומו ולא לוחר אסול ברביעית אבנן אז חן אשרם וכו' וכ"כ הרשב"ן בס' המלחמות' ומוא מוכח בש"ם לכל הפוסקים שפסקו כרב אסי ס"ם :

ג אם לא

יתר על זה ג מגלגלין עליו את הכל :

ב (רמב"ם שם פ"י דין ו') מקום שנהגו שיהיה הנוטע אילנות נוטל חצי השבח ובעל הקרקע החצי ג ונוטע והשביח מחשבין לו חצי השבח שיש לו ד וסנכין לו מה שהפסיר ואפי' התנה על עצמו שאם יפסיר לא יטול כלום הר"ז אסטכתא ואין מנכין לו אלא מה שהפסיר :

ג (שם) נוטע הנוטע והשביח ורוצה להסתלק שנמצא בעל הקרקע צריך להוריד אריס הרי בעל הקרקע מוריד אריס (ומתם פרים כוסל פלים מן הסנה) ה ויטול בעל הקרקע החצי ולא הפסיר כלום ויטול האריס שליש והשתות הנשאר של נוטע שהרי סלק עצמו ברצונו {ו}

ו (מיהו לא יוכל להסתלק בלא רשות בעל הבית) (כ"י פ' המקבל) :

ד כל שתל שנוטל החצי בפירות כך נוטל החצי ז בגפנים שהוקינו אבל אם ח שטפן נהר או עקרן הרוח אין לו בהם אלא רביע :

ה טען האריס שהתנה שיטול החצי ובעל השדה טען שלא התנה אלא ליתן לו השליש הולכים אחר מנהג המדינה :

הלכות שכירות פועלים

שלא השוכר פועלים ינהג עמהם כמנהג המדינה ובו ג סעיפים :

א (רמב"ם פ"ם משכירות) השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב מקום שנהגו שלא להשכים ושלא להעריב אינו יכול לכופן ב אפילו הוסיף על שכרן כיון שלא התנה כן בשעה ששכרן :

ב (טור ס"י) לא היה מנהג בפיר או שאמר להן אני שוכר אתכם כדין תורה ג מייבין לצאת מביתו בזריחת השמש ולעשות מלאכה עד צאת הכוכבים ובערב שבת מקדים עצמו לביתו שיוכל למלאות לו שביות שלמים ד ולצלות לו דג קטן

ולהדליק

בדיבו בחטא עשרה נטיעות קטנות פורות מ"מ צריך לקבלם עליו אבל פי' זה הוא דוחק גם מל' מו"רם שכתב מדברי המשב' ז"ל וי"ל למאה כו' משמע דבעלם ספי' של כוריות והקיבל שיקבל עליו הכ"ם אין שילק כין המשבר לי"ל אלא בשיעור הבדה המה מחולקי' דלהמשב' מקבל י' כוריו' לכל בית שאה ולפי"ל לא יקבלם כ"ל למאה וכן מוכח מל' הכתוב בד"מ דאמה דכתב הטו"ל צריך בעל הבדה לקבל יוד מילנות כורין לכל בית שאה כו' כתב עליו בד"מ ז"ל אבל הרמב"ם נורס כורחות לכל שאה ופירשו הת"מ' פורות של מילנות כורות לכל שאה מ"כ' מילנות הכ"ל ד"ת מרי דבמקום שכתב הת"מ' פורות מבוריות הכיא בד"מ לשונו' פורות של מילנות כורות לכל שאה ובמקום שכתב הת"מ בבאי מ"כ' נטיעות כתב הוא בלשונו' מלנות הרי שלא מילק מור"ם בין נטיעות למילנות ע"כ מבוארת' דס"ל למור"ם כמ"ם ראשונה דלדעת הרמב"ם ורבו מיירי הא' אם כוסעין לבית שאה הרבה מילנות ולא ע"ד הסי' הכ"ם הכ"ל ודו"ק : ם מנלגלין עליו את הכל דבר שאין רגיל לבית אחרינ דמשמע דבעבר בכן נעבה כן ומדבגלגלין עליו את הכל ואחרינן דכולן בעבין כורות בבעבתו ודומה לזה בית' בגמרא וכתבו הטור והמחבר לפיל בסי' רכ"ם בסיעורי' שכתבו לאוכר כגון רובע קטנית לשאה עבי' כו' דאי נראה שיש בכן יותר מגלגלין עליו את הכל מה"ם דאחרי' דברבן כידים וכעין זה כתב גמי הטור והמחבר בפי' רי"ם לענין המוכר לחבירו בית כור וא"ל כין שפיר כין יפיר כו' אלא דשם לא שייך ס"ם ע"ם כמ"ם : ג ונטע והשביח ונטע והבעיד פי' נוטעין בפעם א' וא"ז ובקלתן בשביח ובקלתן בעבעיד ובצירוף בשבח והבעבד בשאר שבח יתר על בהבעבד ומיירי שהיו כורות יותר מעיעור הכ"ל או שבעבעיד בשבין אחר : ד ומכנין לו מה שבעבעיד בעור כתב ומסתלק והמחבר בעתיק ל' הרמב"ם פי"ז דשכירות דין ו' דגם הוא לא כתבו ות"מ נראה דל"ם אבדדי שהרי נמרא ערוכה היא בפ' המקבל דשתל הנוטע נטיעותיו של הכ"ם ובעבעיד לצריך לשלם ומסלקין אותו וכמ"ם הטור והמחבר לפיל ס"ם ס"ו וה"ה בזה וגם הרמב"ם בעצמו כתבו לאותו כלל שם בסמ"י דשכירות והמחבר שמך אמ"ם בסי' ס"ו : ה ויטול בעל הקרקע בחצי כו' הטור ביאורה וכתב דהיינו במקום שבעל הבדה ובשתל אולקין בשבח ולאריס נותנין שלים הבשבח ובין הבשבח ו"ב דינרין יטול בעל הבדה חציו כמו שבי' רגיל ליטול ומהבקני של בשתל נוטל האריס הרבע שבן שלים מכל הבשבח ויאחר להשתל שבח בעד שני דינרין שהוא שתות מכל הבשבח שבין ב"ב דינרין ע"כ והטעם דבעלמא נוטל השתל שני מהאריס משו' דשתל הוא הנוטע אילנות בגן או בבדה מעיקרא והאריס הוא אחר יורד לעבוד בבדה נטוע וק"ל : ו מיהו לא יכול להסתלק כו' בכ"י כתב דלא יכול להכנים אריס במקומו ולא לוחר אטול ברביע' מהגן או מן הבדה ואתבדנו ואתה שכור אריס לעבוד ג' רביעי' שלך ותן רביעי' לאריס ומתלה יהיה שלך מטוש דכל החלקי' משובבדים אבדדי כו' ובד"מ הביאו : ז בגפנים שהוקינו כו' הטעם דכל אילן עומד לשיות זקן ודבר שדרכו בכך מתחלה ירד לתוכו אדעת' דבכי לחלוק בעני הגפני' בשיוקינו כתו שהולק בכל שבח בזמורות ובעבבי הגפן שקוצין הכל שביפת האילן הוא דבר שאינו שבים מ"ם אינו נוטל בו אלא רביע' מתה שבשאר לבע"ה לאחר שבטל האריס אלקו שהוא שתות מהכל שהרי יצטרך בעל הבדה לשכור אריס ויתן לו שלים הבשבח ויטאר לבעל הבדה אני הבשבח והטור כתב שבטל הבשתות והוא הוא ובמ"ם : ח שטפן הנהר אע"ר שבתבתי דמיירי בין שבטפן הנהר ופקרן לנמרי בין שבטפ הקרקע אע"ג שרשי' ובכשם האילן אד אחר יתקבנו לבעות מבוכה בקרקע בכתאלה :

שלא ח אפילו הוסיף על שכרן אינו יכול לומר הא דאוסיפת לן כדי לעשות מלאכתך שפי' וכן מעשינו נמרא וכ"כ הטור והמחבר בס"ם של"ב : ט מייבין לצאת בזריחת' תורה בשמש יאספון ונומר יצא אדם לפועלו ולעבודתו עדי ערב ר"ל יאספון בסיות דקאי אמ"ם לפני זה תבת מסך ויהי לילה הו תרמוס כל מייתו יפר ובלמד מהאי קרא דיליאת הפועל מביתו לעבודה הוא משעה שיזרח השמש והכניסה מעבודה לביתו הוא לאחר שבשקעה השמש ומיינו לאחר צאת הכוכבי' ובטעם כתבתי בפרשה דלריכין שיתעסקו מזריחת השמש עד שקיעתה בעבודת הב"ה ובהליכה הוא צורך העבודה מ"ם פני ביאתו מביתו בשתזרח השמש משא"כ חזרתו לביתו שהיא לצורכו : ג ולצלות דג קטן כשו' לא כתב תיבת קטן גם בהג"מ רים פר' הפועלים ובהיא ל' הירושלמי זה לא כתב שם תיבת קטן ונראה דמור"ם ז"ל :

כתב ז"ל מקבל עליו הסרה מילונות כורין לאחה וכן הוא נירס' רשב"ם בנמרא בס' המוכר פירות וכתב ז"ל פועל שמקבל עליו ליטע כל שדה שבירו בשיעור ס' כולין ליטע בגון מחשבת עשר' לבי' פאה מקבל בעל הבדה י' כוריות לאחה אם יש עשרה מילונות שאין פוסין פירות לא יצטרך מקבל ליטע אחרי' תשתיכן דאורייתא דמילנו' לשיות בכן כורות ומשיל יתר מבאן בגון י"א למא' מגלגלין עליו את הכל ויש לו י"א תשתיכן דהשתא ליכא משילה כלל בכ"ל אבל הרמב"ם ורבו והמחבר שנורסין י' כוריות לבית אחה ל"ל דבתבי בן לפי דרך בני אדם הנוטעי' יותר מי' לבי' אחה דאל"כ ק' איך יקבל עליו בסיות' כולם כוריו' ולא יפא' בידו בלו' ולבאור' נראה דזה היה ק' לבמ"ת ות"ם פי' י' כוריות דלא קאי אמילונות שלא אעשר פורות מבוריות לאחה ור"ל סתם שדה עשוי פורו' פורו' וקאתר דאף אם בעשרה פורות מהשדה לבית אחה לא נעשה ולא זרע בכן כלום אלא הנים' כורות צרי' הב"ה לקבלן עליו וכפי' הסני יסוד דר"ל עשר נטיעות מבוריו' דדקדק וכתב נטיעות ור"ל דוודאי מילונו' גדולו' שאין מדרך בני אדם ליטע הרבה בתוך בית אחה אינו צריך לקבל עליו י' לבי' אחה אבל נטיעות דהיינו בעודם קטנים ובסרוחה שתל שאין בכן פי' הרבה מניחם השתל ושותל אחרים וקאתר דאף אם קנקל

בדיבו בחטא עשרה נטיעות קטנות פורות מ"מ צריך לקבלם עליו אבל פי' זה הוא דוחק גם מל' מו"רם שכתב מדברי המשב' ז"ל וי"ל למאה כו' משמע דבעלם ספי' של כוריות והקיבל שיקבל עליו הכ"ם אין שילק כין המשבר לי"ל אלא בשיעור הבדה המה מחולקי' דלהמשב' מקבל י' כוריו' לכל בית אחה ולפי"ל לא יקבלם כ"ל למאה וכן מוכח מל' הכתוב בד"מ דאמה דכתב הטו"ל צריך בעל הבדה לקבל יוד מילנות כורין לכל בית אחה כו' כתב עליו בד"מ ז"ל אבל הרמב"ם נורס כורחות לכל אחה ופירשו הת"מ' פורות של מילנות כורות לכל אחה מ"כ' מילנות הכ"ל ד"ת מרי דבמקום שכתב הת"מ' פורות מבוריות הכיא בד"מ לשונו' פורות של מילנות כורות לכל אחה ובמקום שכתב הת"מ בבאי מ"כ' נטיעות כתב הוא בלשונו' מלנות הרי שלא מילק מור"ם בין נטיעות למילנות ע"כ מבוארת' דס"ל למור"ם כמ"ם ראשונה דלדעת הרמב"ם ורבו מיירי הא' אם כוסעין לבית אחה הרבה מילנות ולא ע"ד הסי' הכ"ל ודו"ק : ם מנלגלין עליו את הכל דבר שאין רגיל לבית אחרינ דמשמע דבעבר בכן נעבה כן ומדבגלגלין עליו את הכל ואחרינן דכולן בעבין כורות בבעבתו ודומה לזה בית' בגמרא וכתבו הטור והמחבר לפיל בסי' רכ"ם בסיעורי' שכתבו לאוכר כגון רובע קטנית לשאה עבי' כו' דאי נראה שיש בכן יותר מנלגלין עליו את הכל מה"ם דאחרי' דברבן כידים וכעין זה כתב גמי הטור והמחבר בפי' רי"ם לענין המוכר לחבירו בית כור וא"ל כין שפיר כין יפיר כו' אלא דשם לא שייך ס"ם ע"ם כמ"ם : ג ונטע והשביח ונטע והבעיד פי' נוטעין בפעם א' וא"ז ובקלתן בשביח ובקלתן בעבעיד ובצירוף בשבח והבעבד בשאר שבח יתר מעיעור הכ"ל או שבעבעיד בשבין אחר : ד ומכנין לו מה שבעבעיד בעור כתב ומסתלק והמחבר בעתיק ל' הרמב"ם פי"ז דשכירות דין ו' דגם הוא לא כתבו ות"מ נראה דל"ם אבדדי שהרי נמרא ערוכה היא בפ' המקבל דשתל הנוטע נטיעותיו של הכ"ם ובעבעיד לצריך לשלם ומסלקין אותו וכמ"ם הטור והמחבר לפיל ס"ם ס"ו וה"ה בזה וגם הרמב"ם בעצמו כתבו לאותו כלל שם בסמ"י דשכירות והמחבר שמך אמ"ם בסי' ס"ו : ה ויטול בעל הקרקע בחצי כו' הטור ביאורה וכתב דהיינו במקום שבעל הבדה ובשתל אולקין בשבח ולאריס נותנין שלים הבשבח ויהיה הבשבח ו"ב דינרין יטול בעל הבדה חציו כמו שבי' רגיל ליטול ומהבקני של בשתל נוטל האריס הרבע שבן שלים מכל הבשבח ויאחר להשתל שבח בעד שני דינרין שהוא שתות מכל הבשבח שבין ב"ב דינרין ע"כ והטעם דבעלמא נוטל השתל שני מהאריס משו' דשתל הוא הנוטע אילנות בגן או בבדה מעיקרא והאריס הוא אחר יורד לעבוד בבדה נטוע וק"ל : ו מיהו לא יכול להסתלק כו' בכ"י כתב דלא יכול להכנים אריס במקומו ולא לוחר אטול ברביע' מהגן או מן הבדה ואתבדנו ואתה שכור אריס לעבוד ג' רביעי' שלך ותן רביעי' לאריס ומתלה יהיה שלך מטוש דכל החלקי' משובבדים אבדדי כו' ובד"מ הביאו : ז בגפנים שהוקינו כו' הטעם דכל אילן עומד לשיות זקן ודבר שדרכו בכך מתחלה ירד לתוכו אדעת' דבכי לחלוק בעני הגפני' בשיוקינו כתו שהולק בכל בעבע בזמורות ובעבבי הגפן שקוצין הכל שביפת האילן הוא דבר שאינו שבים מ"ם אינו נוטל בו אלא רביע' מתה שבשאר לבע"ה לאחר שבטל האריס אלקו שהוא שתות מהכל שהרי יצטרך בעל הבדה לשכור אריס ויתן לו שלים הבשבח ויטאר לבעל הבדה אני הבשבח והטור כתב שבטל הבשתות והוא הוא ובמ"ם : ח שטפן הנהר אע"ר שבתבתי דמיירי בין שבטפן הנהר ופקרן לנמרי בין שבטפ הקרקע אע"ג שרשי' ובכשם האילן אד אחר יתקבנו לבעות מבוכה בקרקע בכתאלה :

שלא ח אפילו הוסיף על שכרן אינו יכול לומר הא דאוסיפת לן כדי לעשות מלאכתך שפי' וכן מעשינו נמרא וכ"כ הטור והמחבר בס"ם של"ב : ט מייבין לצאת בזריחת' תורה בשמש יאספון ונומר יצא אדם לפועלו ולעבודתו עדי ערב ר"ל יאספון בסיות דקאי אמ"ם לפני זה תבת מסך ויהי לילה הו תרמוס כל מייתו יפר ובלמד מהאי קרא דיליאת הפועל מביתו לעבודה הוא משעה שיזרח השמש והכניסה מעבודה לביתו הוא לאחר שבשקעה השמש ומיינו לאחר צאת הכוכבי' ובטעם כתבתי בפרשה דלריכין שיתעסקו מזריחת השמש עד שקיעתה בעבודת הב"ה ובהליכה הוא צורך העבודה מ"ם פני ביאתו מביתו בשתזרח השמש משא"כ חזרתו לביתו שהיא לצורכו : ג ולצלות דג קטן כשו' לא כתב תיבת קטן גם בהג"מ רים פר' הפועלים ובהיא ל' הירושלמי זה לא כתב שם תיבת קטן ונראה דמור"ם ז"ל :

בשכר מתוס דבמ"מ פי' רש"י וכ"כ הטור והמחבר והוא
ותמברא דס"מה מדליקין ז"ל שם שם תקיעות היו תוקעין
בס"ס כו' מד תתקיל לתקוע תקיעה שלים" פילק המפלק
והבמין המטמין והדליקו הכירו' שהה כדי לעלות דג קטן או כדי
להדליק את הנר ° (שם פ"ח נשם ירושלמי). (מ) לא היה
מנהג בעיר אבל רוב אנשי העיר באו ממקום' שיש שם מנהג אוליכן
בתר מנהג העיר שבאו משם ° (כ"ירי"ם הסוכר את הפועלים) שלך
ממקום שנהגו להשכיר ולהעביר למקום שנהגו שלא להשכיר
ולהעביר או איכא אזלינן בתר המקום ששכר שם הפועלים
° (שם נשם ירושלמי) (נ) ואינו קרוי מנהג אלא דבר השכיר
ונעשה הרבה פעמים אבל דבר שאינו נעשה רק פעם אחד או שני
פעמים אינו קרוי מנהג ° (ריל"ם פי' תע"ה) ו

ב ° (שם ברמב"ם) מקום שנהגו לזון יזון לספק בגרוגרות
או בתמרים וכיוצא בהם יספק ו הכל כמנהג המדינה :

ג השוכר את הפועל ואמרו לו כאחר וכשנים מבני העיר
מחשבין היתר שבשכירו' והפחות שבשכירו' ומה שבינה'
נותן החצי ° כגון אם היתר בר' ופחות בר' נותן להם חמש :

שלב השוכר פועלים עיי שליח ופיחת או הוסיף ובו' סעיפים :

א ° (כל הסעיף ל' רמב"ם פ"ם מה' שכירות (ומ"ג) דין ג' וסרי"ף)
אמר לשלוחו צא ושכור לי מ פועלים בשלשה והלך
ושכרן בארבעה ונוטל מכעל הבית שלשה ב (מ) ומפסיד א' מביאו
ארבעה ונוטל מכעל הבית שלשה ב (מ) ומפסיד א' מביאו
(ב) (ויש מוחרים אם כל הפועלים אינן נשכרים רק בארבע הבית
נותן לשליח (ג) כפי מה שהסכמו) ° (סור ס"ג וד"מ ודכן דעת הרמב"ם)
(ד) ואם אמר להם שכרכם על ב"ה נותן להם ב"ה כמנהג
המדינה . היה במדינה מי שנשכר בג' ומי שנשכר בד' ג
(ה) אינו נותן להם אלא ג' ד (ו) ויש להם תערומות על
השליח בר"א ה (ז) כשאין מלאכתן ניכר אבל אם היתה
מלאכתן נכירה (ח) הרי שוה ארבע נותן להם ב"ה ארבע
שאלו לא אמר להם שלוחו ארבע לא טרחו ועשו שוה ארבעה

ב אמר

שלא ו לא הוסיף מנהג בעיר כו' עיין נמ' בסר שנעשה רק פ"ו : ח
ואינו קרוי מנהג כו' וכ"כ הרמב"ם בם' תמלכות אסורות :
שלב ו ומשמיר מכיסו אם היה פועלים נשכרים בג' וכמ"ם לקמן
בסמוך עיין בתשו' מהר"מ מינץ ס"ס כ"ס. : ב ו"ל
כו' בלמתיבל הפוסקים וגם הרמב"ם מודים לזה דאם כל הפועלים אינן
נשכרים רק בארבע הנגמ"ם ברין ליתן
לפלים ד' וכ' הלקטן ד"ם אל"ו ונמ
הר"ב שכתב בלשון ו"ל אלא לפי דמשמע מדברי
הפ"י דהרמב"ם לא ס"ל כן כתב בלשון
ו"ל אבל נראה דעת הרב דס"ל
מודי' בזה וכמ"ם הר"ם וכן הסכימו
הסמ"ע והב"ח ועיקר : ג כפי מה
שהסכמו וכתב הרמ"ם אבל יותר מד'
אינו בטל מכעל"ם ואפי' שהמלאכה שוה
יותר אלא יש לו הוסם הפחות כפרתו אל
זה אל"ל הור ור"ל דלעולם אין הפועלים
נוטל יותר ממה שקבל לפועלים אף
שהסכמו יותר ממה שקבל לפם אפילו
יכול לעשות הפחות בפרתו אל בע"ה
רק נוטל מה שהסכמו אי שיעור שקבל
לפם אבל אם אינו דאין מילוק בין הוסיף
לפם הפלים רבינו' אם יותר ודלא כנ"
נם הפ"ם אי' ברוחק. והרבור הפוסק
כמ"ם וכן אי' הסמ"ע והב"ח : ד
ואם אמר לפם שכרכם אל ב"ה כו'
ואם שכרו מתם ואין הפועלים יודעים
שאין המלאכה שלו דינו כאחר שכרכם
עלי כדלקמן סי' שנ"ם סעיף ז' וע"ם :
ה אינו נותן לפם אלא ג' . דדעתו
דאינם אחרעא דלא ואליבא דמרינה
לגלוי לבע"ם דלא מתנרי אלא בד'
(עיין בתשובת מהרשד"ם סי' שנ"ם
ושע"ב) ואיתא בש"ם שאפילו הפועל
הוא בע"ם אינו נוטל אלא ג' וכשור
שאמת דאפי' יש פועלים אינן נשכרים
רק בד' אינו אלא ג' אף שהוא בע"ם
ומשמע בש"ם דפועל בע"ם יש לו
תערומות על השליח אפילו אל הפועלי'
נשכרים בג' תמוה דא"ל דאי לאו
דאמרת לי בד' הוא זיל בי חילתא
לאתנורי : ו יש לפם תערומות' מהוא
דכיון שיש מי שנשכרים בד' אינו יכולים
לפרוח ולהכנס מי שנשכרן בד' כן פ"ה
בש"ם ופוסקים ולפ"ז משמע דאם אל
הפועלים נשכרים בג' אין לתן אלא אפי' תערומות : ז כשאין מלאכתו
ניכר' כגון שיש מיל הוא כגון שנשכרן לחפיר הפירה וכחמלאת מים ואינ"ל ליתא
מלאכת הפירה מהמת המים . ש"ם וכן אל כיונא הוא : ח הרי הוא
ארבע נותן לפם כו' משמע אפי' אל הפועלים נשכרים בג' כיון שהוא מלאכתן
ל' נותן ד' וכן משמע בסור לפרש"ם אבל בנרא"ם משמע דאינו
דוקא כשיש נשכרים בד' וכן

ולהדליק את הנר ° (שם פ"ח נשם ירושלמי). (מ) לא היה
מנהג בעיר אבל רוב אנשי העיר באו ממקום' שיש שם מנהג אוליכן
בתר מנהג העיר שבאו משם ° (כ"ירי"ם הסוכר את הפועלים) שלך
ממקום שנהגו להשכיר ולהעביר למקום שנהגו שלא להשכיר
ולהעביר או איכא אזלינן בתר המקום ששכר שם הפועלים .
° (שם נשם ירושלמי) (נ) ואינו קרוי מנהג אלא דבר השכיר
ונעשה הרבה פעמים אבל דבר שאינו נעשה רק פעם אחד או שני
פעמים אינו קרוי מנהג ° (ריל"ם פי' תע"ה) ו

ב ° (שם ברמב"ם) מקום שנהגו לזון יזון לספק בגרוגרות
או בתמרים וכיוצא בהם יספק ו הכל כמנהג המדינה :

ג השוכר את הפועל ואמרו לו כאחר וכשנים מבני העיר
מחשבין היתר שבשכירו' והפחות שבשכירו' ומה שבינה'
נותן החצי ° כגון אם היתר בר' ופחות בר' נותן להם חמש :

שלב השוכר פועלים עיי שליח ופיחת או הוסיף ובו' סעיפים :

א ° (כל הסעיף ל' רמב"ם פ"ם מה' שכירות (ומ"ג) דין ג' וסרי"ף)
אמר לשלוחו צא ושכור לי מ פועלים בשלשה והלך
ושכרן בארבעה ונוטל מכעל הבית שלשה ב (מ) ומפסיד א' מביאו
ארבעה ונוטל מכעל הבית שלשה ב (מ) ומפסיד א' מביאו
(ב) (ויש מוחרים אם כל הפועלים אינן נשכרים רק בארבע הבית
נותן לשליח (ג) כפי מה שהסכמו) ° (סור ס"ג וד"מ ודכן דעת הרמב"ם)
(ד) ואם אמר להם שכרכם על ב"ה נותן להם ב"ה כמנהג
המדינה . היה במדינה מי שנשכר בג' ומי שנשכר בד' ג
(ה) אינו נותן להם אלא ג' ד (ו) ויש להם תערומות על
השליח בר"א ה (ז) כשאין מלאכתן ניכר אבל אם היתה
מלאכתן נכירה (ח) הרי שוה ארבע נותן להם ב"ה ארבע
שאלו לא אמר להם שלוחו ארבע לא טרחו ועשו שוה ארבעה

ב אמר

הפועלים נשכרים בג' אין לתן אלא אפי' תערומות : ז כשאין מלאכתו
ניכר' כגון שיש מיל הוא כגון שנשכרן לחפיר הפירה וכחמלאת מים ואינ"ל ליתא
מלאכת הפירה מהמת המים . ש"ם וכן אל כיונא הוא : ח הרי הוא
ארבע נותן לפם כו' משמע אפי' אל הפועלים נשכרים בג' כיון שהוא מלאכתן
ל' נותן ד' וכן משמע בסור לפרש"ם אבל בנרא"ם משמע דאינו
דוקא כשיש נשכרים בד' וכן

ואינו קרוי מנהג כו' וכ"כ הרמב"ם בם' תמלכות אסורות :
ומשמיר מכיסו אם היה פועלים נשכרים בג' וכמ"ם לקמן
בסמוך עיין בתשו' מהר"מ מינץ ס"ס כ"ס. : ב ו"ל
כו' בלמתיבל הפוסקים וגם הרמב"ם מודים לזה דאם כל הפועלים אינן
נשכרים רק בארבע הנגמ"ם ברין ליתן
לפלים ד' וכ' הלקטן ד"ם אל"ו ונמ
הר"ב שכתב בלשון ו"ל אלא לפי דמשמע מדברי
הפ"י דהרמב"ם לא ס"ל כן כתב בלשון
ו"ל אבל נראה דעת הרב דס"ל
מודי' בזה וכמ"ם הר"ם וכן הסכימו
הסמ"ע והב"ח ועיקר : ג כפי מה
שהסכמו וכתב הרמ"ם אבל יותר מד'
אינו בטל מכעל"ם ואפי' שהמלאכה שוה
יותר אלא יש לו הוסם הפחות כפרתו אל
זה אל"ל הור ור"ל דלעולם אין הפועלים
נוטל יותר ממה שקבל לפועלים אף
שהסכמו יותר ממה שקבל לפם אפילו
יכול לעשות הפחות בפרתו אל בע"ה
רק נוטל מה שהסכמו אי שיעור שקבל
לפם אבל אם אינו דאין מילוק בין הוסיף
לפם הפלים רבינו' אם יותר ודלא כנ"
נם הפ"ם אי' ברוחק. והרבור הפוסק
כמ"ם וכן אי' הסמ"ע והב"ח : ד
ואם אמר לפם שכרכם אל ב"ה כו'
ואם שכרו מתם ואין הפועלים יודעים
שאין המלאכה שלו דינו כאחר שכרכם
עלי כדלקמן סי' שנ"ם סעיף ז' וע"ם :
ה אינו נותן לפם אלא ג' . דדעתו
דאינם אחרעא דלא ואליבא דמרינה
לגלוי לבע"ם דלא מתנרי אלא בד'
(עיין בתשובת מהרשד"ם סי' שנ"ם
ושע"ב) ואיתא בש"ם שאפילו הפועל
הוא בע"ם אינו נוטל אלא ג' וכשור
שאמת דאפי' יש פועלים אינן נשכרים
רק בד' אינו אלא ג' אף שהוא בע"ם
ומשמע בש"ם דפועל בע"ם יש לו
תערומות על השליח אפילו אל הפועלי'
נשכרים בג' תמוה דא"ל דאי לאו
דאמרת לי בד' הוא זיל בי חילתא
לאתנורי : ו יש לפם תערומות' מהוא
דכיון שיש מי שנשכרים בד' אינו יכולים
לפרוח ולהכנס מי שנשכרן בד' כן פ"ה
בש"ם ופוסקים ולפ"ז משמע דאם אל
הפועלים נשכרים בג' אין לתן אלא אפי' תערומות : ז כשאין מלאכתו
ניכר' כגון שיש מיל הוא כגון שנשכרן לחפיר הפירה וכחמלאת מים ואינ"ל ליתא
מלאכת הפירה מהמת המים . ש"ם וכן אל כיונא הוא : ח הרי הוא
ארבע נותן לפם כו' משמע אפי' אל הפועלים נשכרים בג' כיון שהוא מלאכתן
ל' נותן ד' וכן משמע בסור לפרש"ם אבל בנרא"ם משמע דאינו
דוקא כשיש נשכרים בד' וכן

שלב ט אמר לשלוחו אל תשכור לי פועלים בשלשה ואם שכרן בד' ונטל
מכעל הבית ד' ומפסיד ב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד
ג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד ד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד ה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד ו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד ז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד ח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד ט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד י' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד יא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד יב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד יג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד יד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד טו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד טז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד יז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד יח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד יט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד כ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד כא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד כב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד כג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד כד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד כה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד כו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד כז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד כח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד כט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד ל' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד לא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד לב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד לג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד לד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד לה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד לו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד לז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד לח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד לט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד מ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד מא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד מב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד מג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד מד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד מה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד מו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד מז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד מח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד מט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד נ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד נא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד נב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד נג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד נד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד נה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד נו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד נז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד נח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד נט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד ס' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד סא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד סב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד סג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד סד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד סה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד סו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד סז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד סח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד סט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד ע' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד עא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד עב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד עג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד עד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד עה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד עו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד עז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד עח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד עט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד פ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד פא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד פב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד פג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד פד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד פה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד פו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד פז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד פח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד פט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד צ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד צא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד צב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד צג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד צד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד צה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד צו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד צז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד צח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד צט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד ק' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד קא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד קב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד קג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד קד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד קה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד קו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד קז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד קח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד קט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד ר' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד רא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד רב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד רג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד רד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד רה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד רו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד רז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד רח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד רט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד ש' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד שא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד שב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד שג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד שד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד שה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד שו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד שז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד שח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד שט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד ת' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תי' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תיא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תיב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תיג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תיד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תיה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תיו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תיז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תיח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תיט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תיי' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תיא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תיב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תיג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תיד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תיה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תיו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תיז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תיח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תיט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תכ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תכא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תכב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תכג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תכד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תכה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תכו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תכז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תכח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תכט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תל' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תלא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תלב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תלג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תלד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תלה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תלו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תלז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תלח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תלט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תמ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תמא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תמב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תמג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תמד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תמה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תמו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תמז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תמח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תמט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תנ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תנא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תנב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תנג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תנד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תנה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תנו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תנז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תנח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תנט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תס' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תסא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תסב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תסג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תסד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תסה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תסו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תסז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תסח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תסט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תע' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תעא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תעב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תעג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תעד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תעה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תעו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תעז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תעח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תעט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תפ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תפא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תפב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תפג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תפד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תפה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תפו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תפז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תפח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תפט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תצ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תצא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תצב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תצג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תצד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תצה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תצו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תצז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תצח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תצט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תק' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תקא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תקב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תקג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תקד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תקה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תקו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תקז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תקח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תקט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תר' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תרא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תרב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תרג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תרד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תרה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תרו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תרז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תרח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תרט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תש' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תשא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תשב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תשג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תשד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תשה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תשו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תשז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תשח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תשט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תת' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתי' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתיא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתיב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתיג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתיד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתיה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתיו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתיז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתיח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתיט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתכ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתכא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתכב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתכג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתכד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתכה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתכו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתכז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתכח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתכט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתל' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתלא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתלב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתלג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתלד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתלה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתלו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתלז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתלח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתלט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתמ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתמא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתמב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתמג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתמד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתמה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתמו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתמז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתמח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתמט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתנ' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתנא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתנב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתנג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתנד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתנה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתנו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתנז' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתנח' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתנט' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתס' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתסא' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתסב' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתסג' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתסד' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתסה' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד' ומפסיד תתסו' מביאו ד' ונטל מכעל הבית ד'
ומפסיד תתסז' מביאו ד'

שפתי כהן חושן משפט שלב הלכות שכירות פועלים מאירת עינים

פ"י ירושלמי כל"ם מ"ל לחריש . ובלפ"י דלא כאו אלא לומר ביש כשכירים לעסות כד' מלאכה יפה כזו אעפו"כ אם אין חי שנשכר לאשוקי אם אין חי שנשכר כד' אילו מלאכה יפה זו אעפ"ר דאין נוטלים ר' ונס"ם ונסור חייבי אפילו כולם נשכרים בנ' לעשות מלאכה אעפ"ר אם לאכה אלא עליני חיור וסרא"ם ור' ירושלמי לרינא ודרדרים שניהם לשנן אין אמת ואפשר שלזה נתכון הרב בנרק

סנית שכתב שאפשר לומר ולי"ל דברי הרא"ם ורו"ק : ס אע"פ שהרי כו' כלומר אע"פ שלפנינו כיכר מלאכתן פוס ר' : ו אין לחם אלא נ' מנ"ע ונראה שהבע"ם אין נרין ליתן הריבר ר' אף לחלית : יא תרעומת על חלית מה"ל מתנה אחר מכלי' שכיון שהבע"ם אחר לו לשכור בר' לא ס"ל לתנוק אותו פוכה מכם :

כתב בי"ינסם תלמידי רשב"א

אם שכרם בנ' אי נתי בשמתא ובנרי מכירת שפירא דשוי' ר' אינו נותן אלא נ' וכן מחמת מדברי הר"יף ס"כ ונראה דהא דנשכרים בשמתא אינו נותן אלא נ' מיינו כאחר בעם"ב נ' ונוח מחמת כך מדברי הר"יף ס"ם אבל מיבא רא"ל בע"ם ר' לו אלא א"ל בע"ם כלום אלא א"ל אם אמר שכור לי פועלי' ופוא שכרם אם ונכור עכירת שפירתא פוא ר' נותן לחם ר' מיסו בשם שכרם נפי' בנ' אע"ב אא"ל ב"ם בר' אינו נותן אלא נ' אע"ב דבברי מכירת שפירתא ונכ"ם הרא"נס ומתחבר . יב לפיכך אמרו כו' לומר הרי הרין פוא כאלו לא אחרו הרינו כמו אחר בע"ם ומרי זה כרין שבתנא' לעיל אמרינ' ר' ראם אם' אאלים שכרכ' אלי נותן לחם ר' ונוסל מכע"ם אם שתנתנו ואם אחר שכרכם אל בע"ם אמרין הם אעפו אם פוא ר' נוטלי' ר' מבע"ם (אע"ם שכולם נשכרי' רק בנ' רק אעפ"ל אעפשם מלאכה יפה כזו אינו נשכר רק בר' ונכ"ם אינו פוא ר' אע"ם אים נשכרי' בר' אינו נותן אבע"ם רק נ' כיון שתקנתן נשכרי' בנ' ואם כולם נשכרים דוקא בר' נותן לחם ר' ונ"כ ס' אמ' ונן מחמת בא"י ומאר עיסקים ונ"כ ר' ירושם לפרינא וכן מחמת בחר"ם ונ"כ אמר"ם ונרכ בברוך אני' ונכתבו אם"ם פוא נשור ורבנים' נכוני' ונרורי' ודלא כמו אמאריך בנ"ם לחסיב עליהם כרבנים אמין הרעת אולמן ופירש דברי הרא"ם לדרך זר ורחוק כבראם לבל תעיין בנרק . ונם אסור נועים כתב בקבור אבקי הרא"ם אחבר ווי"ל ואם אחר בע"ם לחלית בנ' ואם לחם בר' ונשכרכם אל אב"אם ואחרו כמו אחר בע"ם ויש נשכרים בנ' ויש בר' נותן לחם ר' אם מלאכתם אום ר' אכ"ל הרי לחריא ואע"ב ריש נשכרי' בר' אינו נותן לחם ר' אלא כשמלאכתן אום ר' ודלא כאב"ם אר"ל אדעת הרא"ם ואסור דאמרי' אין מלאכתן אום ר' אחר אים נשכרי' בר' ואחרו כמו אחר בע"ם נותן לחם ר' . נם אדבר אחזם רא"ם כיון אם יכם חחלית ואחר לחם בר' נאל אינו אחרו כאלו לא אכרם בע"ם כלל ואם לו לבע"ם בכך שאחרו אפועלים כמו אחר בע"ם ואלא אבע"ם לא אחר רק נ' אלא ודאי כרמי' . וכ"ם אם"ם וכן אום בחרוני אחר"ם אלוכלין ר"ם אאומנין . ואום אאום רק אאני אחב"ם אם לנדולים אוניים אוכרתי לבדר אכאוף אום . יב אין לחם אלא אלחם . אמ"ם רק אם אין אלא אינם אלא אינם אלא אינם

לפם יותר והרי נתן לפם יותר ואפ"ג דיש פועלים דנשכרין בפקח ונם מלאכתן אינו טוב כ"כ ול"ד לאמ"ם לענין זה בכא"ם מאחר לשלים שכור לי בד' והשלים א"ל בנ' ואמרו כמ"ם בא"ם דאין נותנין לזן אלא ג' כשאין מלאכתו טוב יותר דשאני שכא דשטפה אותו וא"ל שנם לאחרים השכיר בד' משא"כ התם אלא מה"ל מתם בשלשה וק"ל: יא ונמצאו שנשכרון ביותר מי' כל הפועלים נשכרי' ביות' רק שאותן יותר אינו בטוב כנון שיש שנשכרין בה' וים בו' וים בו' וים בא' בו' פ"ז חסיק נ"כ וכתב שנותן לזן בפקות שנפועלים ור"ל מה ששכרן בד' אב"ם בטל הוא"ל וכולו נשכרים ביותר אלא משלם לזן בה' דהוא בפקות נגד הם שנשכרים באתת דהיינו בה' ו' ו' ק' ובמ"ם אבל אם נתנא דהמופט נשכרין בד' א"ל ליתן לפם אלא ד' דדפתא דאינשי אתרבא זילי ובדתפיק וכתב דה"ל כאלו לא א"ל דבר ונותן לזן בפקות שנפועלים נם מה כתפיק תור"ם וכתב ז"ל או שנפועלים המפו לשבא"ם בכא"ב בו' לפי מה שהתם תור"ם נ"כ ה"ם שנפועלים א"ל שהתם תן לבו' שנם שאר פועלים נשכרים בי' ונמצאו שכולם נשכרים בפות ואותו פות אינו אוטם רק קצת בא' ובקצתם בא' וז' וקאמר דבותן לזן בפקות כיון דקצית שכירתן בעלי אתרי' דדפתו דאינ' אתרא' זילא אבל ר' יראם בשם רשב"א (וכ"י שכיאו בסי' זה) לא כ"כ בפיפא אלא ז"ל וכן אם המפו פועלים לבא"ם וא"ל ברוכם נשכרים בי' ונמצאו רוכן בה' בו' אד שכירות בשפות אינ ואין לזן אלא ה' עכ"ל ומשמו ברא"ם דמ"ה כתב שנפועלים א"ל ברוכן בי' מטום שדרך הפועלים הוא בשאמרו לבא"ם שכור לבו בי' לאו פועים הם שתוכים אמנו' ובודעין ברוב פועלי' נשכרים בפקות מי' מ"ה כתב שאיירי שא"ל ברוב הפועלים הן נשכרים בי' וזהו מדרך הפועלי' שא"ל תן לבו כמו שנותנין לברוב בי' שמיעוט שלוקים פקות אינו בנמצא והוא הסביר אמנן ליתן כמו שא"ל שנשכרים רוב פועלים ואא"כ נמצא ברוב הפועלים הם נשכרים בפקות בשל שכירתן ונותן לזן ה' כמו שנשכרין ברוב ואא"כ שנמצאו קצת בפקות תה' מ"מ כיון דהוא הסכים אמנן ליתן לזן כמו שנשכרין ברוב מפני שלא רצה לבקש בעבור המיעוט הו לא הולכים אחר המיעוט אבל ברישא בהשמה ב"הלפועלים לא הזכיר רוב כלל מפני שזהו דרך הפולם שהב"ם אומר לפועלים קבו מתני ד' בי"ם לפני שהמיעוט שלוקים ד' כן ב"ל ולא * כמ"ם שכתב * גם ברישא רוב פ"ם ודו"ק: יב ליתן לו אפן בשכרו ודוק' בפקן דינא הכי ולא בשם"ם ובמ"ם בפסקי מהרא"י ס"ר"ל והכיאו כד"מ בפי' זה בקצרה ע"ם: יג ולא יוכל לומר הו' בנמרא מפרש שמא דיאמרו הפועלים מתחלה לא נתרצו בפקות אלא מפני שרמיכו שאיכך יודע דרך שכירות הפועלים ולדאתך גם שאר פועלים לקבו כן ואנו הייכו דפוקי' לאמו' ונתפייסו בפקו' מהראוי לנו משא"כ עתה ושאתה רואה שכל הפועלים נשכרין בכך וכן שטפה בפיפא דהבע"ה אומר אד"ז לבפוכלים ופפ"ר:

שלג א אלא תרעומת לי' הטור אי"ה מכן שכא לקוור ברשו' בידו שיכול לומר הב"ה לפועל הבשר עכשו בחקוש אמר והפועל יאמר לב"ה לא ושכור לך פושל אחר אלא שים על הטור תרעומת בשכיל הטורם ובתכתי בפרישה דמת"ם

שלג ב אלא תרעומת שיכול בא"ם לומר לבע"ה בא ושכור לך פועל אמר אלא שים על המחוך

לאינו מולק על הירושלמי אלא מהשם דלא מוקי בא"ם דילן אבי ואיינו מהשמא דא"ל לא"ם דילן דכיון דהפועלים הסמו לבע"ם איך יוכיאו מהכו והלא לא שכרן אלא לפי מה שפועלים בשכרי' בעמות וכן מהתם לפרש בכמוקי יוסף ר"ם הפומכין אבל בהא דא"ל לפירושלמי בשהם בעל הבית לפועלים דבותן לפם כפי מה ששכרן לא בשכמן לפרשא"ם דפלי ג על הירושלמי ונם לא מוכין לא"ם דילן דפלינ על הירושלמי דהא מעיר י"ל דלהכי לא מוקי בא"ם אבי מהום דהסמו זה את זה לא אתי אע"ר דאי הכהפועלים הסמו לבע"ם אמאי אין לו עליהן אלא תרעומות אבל בשהבע"ם הסמה את הפועלים כיון שהמו וקבלו הפמות ועשו מלאכה יוכל הבע"ם לומר אלו לא בתרגיתם לשכירתי לא הייתי שוכר אתכם (ונם כלפע"ר דאף בהסמו פועלים אם הבע"ם אם כבר נתן לפם הבע"ם הסכירות ואמ"כ ערע לו שנשכרים בפקות מ"י לאוניל מיין ורו"ק)

ובוד דהא בא"ם דילן לא מיפשא בשאמר הבע"ם לשלים שכור בד' ואמר לפם הפלים בנ' ואמרו הם כמו שאמר בע"ם תשום די"ל הפלים קאמרי דהמיאמנת לן דהכי קאמר בע"ם אלא אע"פ שאמ"כ בונש שאמר בע"ם בד' לא אמרי' דהעות בזה מוזר אלא אמרינן כיון שהמו ג' וקבלו הפמות ועשו מלאכה ידעתם הים אאף איתבר אמ"כ שנשכרים ביותר לא יטלו רק הפמות - ונם כלפע"ר דס"ם הוא בר' יראם בשם ברשב"א ועיין בנ"ר סם ומרלאם דלא כתב דא"ל הפועלים אלא בני הסמו הפועלים זא"ו וכ"ב כלפע"ר לפנים בר' יראם כי אלא בונש אמר ר' יראם בר' אלא בונש הרגם הטיות ואפילו אמר דהעת ר' יראם אינו כן מ"מ לדינא כלפע"ר כמו שכתבתי נם הא בלאו הכי כתב הני' שברשב"א המופק הים לזון בהירושלמי בכל דבריו אבל בהך דינא דהסמה בע"ם את הפועלים לא מתחבר לפע"ר כלל לדמות דבני הירושלמי כיון דלא אמכמן בא"ם אלא כותים ואדרבה המהע בא"ם כותים וכמ"ם ב"ל ודו"ק: יז ונותן לפם בפקות שנפועלים - ובר' יראם כתב ונותן לפם ה' מהתם כוכתו שנותן לפם בפי מה שנשכרים רוב הפועלים בא"ם ואינו בשהבע"ם בא"ם הפועלים אבל אפשר כיון דכתב ר' יראם דשכירות בשהות הים מ"כ כשאמרו מתחלה בהתם בפי מה שפועלי' בשכרי' דאזלי' בתר הפועלים ולא סוברן הר"ב לבאר בשפירשו ליתן בפי מה שנשכרים הרוב דאזלי' בתר הרוב שפשוט הוא - עיין בסמ"ם פ"ק י"א מה שנשכרים על הע"ם ולפע"ר אינו הבנם דגם הע"ם מודים לדי' רבע"ם יכול להתנו' על המיעוט או ס"ל לוכתו להמנות על המיעוט אלא דפשם דבני הרשב"א מיירו שהתהם בפי מה שנשכרי' הרוב ובן פוא בנ"י ר"ש מאומכין ובירושלמי שם לפרש שבנע"ם מהנם בפי מה שנשכרי' הרוב א"כ מדרבנם ל"ל מדרך הנע"ם לתמנות ב"כ בפי מה שנשכרים הרוב ע"ם: יח ומ"ל ליתן לו אפן לו כור אחים וה נשכרו ואפשר נמי דאפי' אפשר אמו אחים אתם אינו מייב לתת לו אחים אלא נותן לו שכרו בתנו' ואפ"ג דאמרי' (לקמן סי' שכ"ו ס"ב) דאי"ל סול מה שעשית בשכרך דאלמא מייב ליתן לו תמות כמו שהתה' עמו ולא סוין אתם הוא דשם שכירות בתמות הוא אבל אשוכרי' ע"ר כן שוכרי' אופליהן ובמעות אזמתמיני' ומ"ל לוה הבאמי אבל בשפשר אמו אחים כיון שאין אתם שכירות בתחים אלא אבא לדון אלין אחרי אתכם אמו בכך לא קנה אחרי לא אפן אבל אמ"מ דראה אמיר ליתן לו דמיו שאע"פ שבוף אינר לא בקנה אמ"מ הרי מאמייב אשוכר בשוויו שסיוויו בכל עצמו הוא והרי הוא לאחרן זה כאמר כל הפוכרי' אפשר דמים וה דראה עיקר אע"פ שהרשב"א ז"ל מסופק בדבר אב"ל הר"ן: יט אפן כו' ודוקא בהפץ דינא הכי ולא בשם"ם ובמ"ם בפסקי אהרא"י פי"ל מ"מ בקרנים אב"ל אמ"מ ור"ל דבשם"ם אם לא יתן לו אשם"ם אמ"כ לא בתקיים אתנאי ולא יתן לו כלום ואשוכר אינר אמ עצמו לתת לו אחרו לא אפן בפסקי אהרא"י שם ולעיל אם"מ לעיל אי"ם אי"ב ב"ל ודו"ק: כ ויש אחלקי' כו' בשם"ם הסמים אב"ה זו ולא ידעתי למה ואולי לא ידע אקורה אמיא אחכי' ע"הפומכין בשם אמרוכים בשם הרחב"ן ודברים' בכוכים ובדורים: כא אלא אלא כך - בלות' אלו' לאמוקי אזר בו בשמם: כב ואים יכול לאזור אלא תרעומות כנון אמרו בסן פוכלים תאלה ובטלה אכירות אלא אחנכם לאם כדלקמן סי' אב"נ ס"ד ואמ"כ נתלבו ורוצים לנאור אאלאכם ואזר בו בע"ם ואחר בפי' אינו כוהן לכם אלא אן אלו' ויייאשוהו אחר לאיחר אדעת אבאלי זה אבאיתן - כן הוא בכ"י שם - ובע"ם ויין מ"ם לקמן סי' אל"נ ס"ב וס"ם ס"ק ל': כב אלא ע"ר לאוסיף לכם אכילה ושתים - ל' אם"ם אדעתא דאחרנא לו בשכילה ושתים:

שלג השוכר את הפועל ובא הפועל לחזור ובו ח' סעיפים:

א * (כל הסעיף ל' רמב"ם פ"ה' מהכירות דין ד' וסמ"ג) השוכר את הפועלים והטעו את בעל הבית או בעל הבית הטעה אותם אין להם זה על זה (א) אלא תרעומות:

הגה"ה

שפתי כהן חושן משפט שלג הלכות שכירות פועלים מאירת עינים

תרעומת נשכיל בסורה כל סור ובוא תרבי הרא"ם ומשמע מלשון שכתבו שנשיל בסורה דמשום שיכוי דעתם לית דעתם דהא הרא"ם והסור והמחבר ריש עליו תרעומות משום שיכוי דעתם דפיס אחר שאני התם כיון שפרקה בתני הדרך וכבר סורגל עתו תני הדרך משא"כ הכא שאור מיר ולפ"ז איכא דאין כאן מחוצפין בע"ם אחר לשכיר לת עכמן אין לכן עליו אפילו תרעומת וכן כתב הפ"י פרק הפומכין גבי דגל מרבעת' ואומר בע"ם בשם הפתרוכים בשם הרמב"ן וז"ל אי נמי מיכין לאוקמה כשחוד בו בע"ם אפילו לאחר שהתחילו המלאכה בלא מור' הקבלנים וכגון שחובאי הקבלנים המלאכה אחרת שיכולים להתחבר בם הרמתרי' לקמן גבי הסוכר לת הפסינם ונפרקה נמני הדרך דאי תשכם לאונרה אין לו עליו אפי' תרעומת כו' ואם"כ מיהוסוס כיון דאין עליו אפי' תרעומות כו' מכ"ל וגרא"ם שמוא תעוה שיכוי דעתם גבי פסינם כפירש"י דלא מייך רק גבי פסינם ע"ם אם"כ הכ"ל מיירי בשלא סורגל עתה' מיין ולפ"ז נ"ל הא דאמרא בש"ם ע' הפומכין דף ע"ו ע"ם אבל אם יש פועלים לשכור ואחר בא ושכור מאלו אין לו עליהן אלא תרעומת' מיהו דוקא בע"ם של הפועלים שעשה שאין דרך בע"ם לסרות ולהשכי' פועלי' אחרים אף שחוצא לשכור אבל אם פועלים מוכנין בע"ם אחר להשתכר אין לכן עליו אפי' תרעומת אבל מתא"ם כ' מתניר ע"ם תשכירות בשם הרמב"ן והרשב"א דאם היו מוכנין להשתא' אין לכן עליו אלא תרעומות שהרי הוא אומר לאו והשכירו עכמיכם כו' וכ"כ המחבר בש"כ משמע דתרעומת מיהא איכא לפועלים על הבע"ם ולא בשל"ו וכן משמע מת"ם הרא"ם ופור ור' ירוח' נתום' ותרוכי אגנורה דבלבו אורח' דמילתא קתני דה"ם אם אלבו ומוכנין עוד להשתכר אין לכן אלא מרעומות כו' ולפ"ז נ"ל דאע"ג דמוכנין להשתכר מ"מ אורח מיום אחיכא וכן כתבו אתוס"ז נ"ל דמ"ם יש עליו תרעומות שעתה אם יתבטל אלא ע"י אורח כו' לאך קשה מי ע"ז דא"כ מאי אריך בש"ם (ע' הפומכין דף ע"ם ע"ב) גבי שפינם אי דקא משכח לאונרה איתאי אית ליה תרעומות ואי אלא קא משכח לאונרה כולא אגבי' בתי אלמי א"ל לשנויי דלא משכח אלא ע"י אורח - ויש לייסב בדוחק - ונל"ם - ומ"מ נראה דאיכא דמוכנין להשתכר אלא אורח מודים הפועלים הנזכרים לאבי' דאין לכן אפילו תרעומות - וכ"מ אמת שם תרעומו' לעכין אם קכן אנם שנים וכדאיתא אי' אבי' ס"ק כ"ב ע"ם ב

ב וי"א דאם אחר כו' וכן איקר בש"ם ע' הוסב וכמ"ם בשפרי ומלאתי שם הרבה פוסקים דא"ל אבי ע"ם ; ג דאם אחר כו' ואפילו המזירם לפועל אחר שאינו' דמחבר המחיכה לכנין וכ"כ הסמ"ע ; ד ולא הפועל כו' לאמר בשנם"ם מתמרי"ם ע' הפומכין דבדברי ר"מ משמע דלגמרי לא יוכל לחזור כו בשום אחון ואומר אחרת בו אעשה ואמר אע"ם שהתחיל במלאכה לא אחיב קנין אלא בתחיכה או בקנין אורים ידו על התחתונה כדאיתא בש"ם ולקמן בסיף ע' אבל הכא כיון שאחר אפילו אם ירצה לחזות ידו על התחתונה דהתם לא אחיב קנין אבל הכא כיון שאחר אבלי אם אקנה בש"ם לא אחני שום אחון ובריך לעשות המלאכה אם ירצה אבל אם ובן אשמע לחריא בדברי רבינו ברוך בספר המכתם שאבינ אחרדכי ע' הפומכין גבי אבאת אבילתו לידו דבתחיכת כלי הפומכות אין הפועל יכול לחזור בו אפי' רוצה להחות ידו על התחתונה ע"ם ודו"ק ; ה מיהו יוכל לעכב כלי אומנתו כו' נל"ם דאי"ל ע' הוסב לא כ"כ אלא לדעת הרב"ם ופר"ן ובן אחדרכי ע' הפומכין לדעת ר"י דכתב דאפשר דחשיבת כלי הפומכין לא אחני לכנין דיהם אקנין נגחר ושים לפרש סך דע' הוסב דאחני חשיבת אחיבת כלי הפומכות לכנין דיוכל לעכב כלי הפומכות אבל לבפוסקים דא"ל דאחני אחיבת כלי הפומכו' לכנין ואחרבשים סך דהוסב בקבלן דוקא ואם אי"ל

שכתב הר"ב ולא"כ לדידהו י"ל דבשכיר יום אי"ל לעכב הכלי אומנות כלל - ולפ"ז אחורי' בזה אבחון לאיכך פוסקים ת"מ אבל"ל הא ונם אין הבבראל בראם שכיון היכול לחזור בו ואין כאן קנין לאם יעכב כלי אומנתו אם אבא אין כאן אחבחון באים ; פרק קמא דקידושין דף מ' ריש ע"ב ע"ם ודו"ק ואבחי אחתא בתי אחת"ם אחתם ואבר"ם ואגנורה ע' הוסב בשתם בני אחר כלי הפומכות דשכר יום יכול לחזור בו ולא כתבו דאת"מ יכול הבע"ם לעכב כלי הפומכות אלא אחתא דא"ל דיכול לחזור לגמרי ולפ"ג שכתב ה' אחר בע"ם אחבירות בשם הרמב"ן ורשב"א דבשבאת אבילתו לידו אפי' בדבר אחר אחבחן אם אחבחן אר כדי אחבילה ואבילתו כ"י לאמר אוף אעי' כ"י ל"ל דאחיירי דוקא בקבלן כיון אם"י לחזור בו אם"כ הרשב"א לאפאי אינ"ל הבע"ם הכי' ע' הוסב בשתו וכן י"ל אחתא הרמב"ן אחא"כ לאאר פוסקים וכתב"ם ; וכן אחתא לכאורה בר' ירוחם בב"ה ריש ח"נ שבתאלה כתב אחם בדברי הרא"ם ואם"כ כתב ריש אחנדולים שבתבו אחע"ם אפשר יכול לחזור אם אחר כלי אומנתו קנה אותה כו' אחתא לכאורה לדברי הרא"ם ומייתבתו אחבים אחתלה ליתא לאפי' ריבה - ואע"ם אחיבני כדאי לאלוק על דברי הר"ב ת"מ בלעא"ר מיהא אחים יאחיר בדבר ויאחיר לאבוא"ל אם ביקר בע"ם אלאכתו כו' ע"ל אי' אבל"ר אחיב"ו ו"ת"ם אם ; ז נותן לאם שכרן כיון דבע"ם פוסק ואבליכם היא בשתאלם אלאכה מ"ם אין הבע"ם יכול לחזור בו ואם חוזר בו צריך לאלם לאם כפועל בטל ואף אאין לפועל אבידה דאחון אכה אחיבה אם אבא אין כאן אחבחן אם אבא אחיבה אם אבא אחיבה אם אבא אחיבה

יח ואם הלכו (יח) (ודוקא שהלכו עצמם אבל לא שלומם) ° (פרע מתנה שם בשמם) אע"פ שלא היו מוצאים להשכיר עצמם אשר
(יב) נותן לחם שכרם כפועל בטל יב והוא שעכשיו אינם
נשכרים כלל אבל אם מוצאין מי שישכירם כשכירות אין להם
אלא תרעומות (ויש פוטרים דאפילו לא מצאו רק מלאכה כגירים מזו רק
מרוצין להוסיף בשכרן ברוכים להשכיר עצמן במקום אחר ° (תרוכי פרק
האומרי' בשם תוספ"מ) (יג) (ויש מולקין) ° (כ"ה בשם מלחמות רשב"ם)
ואם אינם מוצאים להיות נשכרים יג אלא בפחות משלם
להם הפחת וכל אלו הדינים כשלא בקר ב"ה מלאכתו מבערב
שהוא בפשיעתו אבל אם לא היתה פשיעת ב"ה ברבר כלל ה"ן
אנוס ונפטר כמו שנתבאר :

סנס ופ"ל סימן ש"ד פ"ק כ' מלחר שהשכיר עצמו לשני שני'
והתחיל שכם ראשונה מיקרי התחלה גם לשכם שניים
° (הגהת תרוכי שם) וס"ה כל פועל :

ג יד התחיל הפועל במלאכה וחזר בו בחצי היום (יד) חוגר
ואפילו קבל כבר רמי שכירותו (טו) ואין בירו לשלם
לב"ה יכול להחזיר בו והמעות חוב עליו שנאמ' כי לי בני ישראל
עבדים ולא עבדים לעבדים ° (מהרי"ק שורש קפ"ג) :

סנס ° (הגהת"ר שם) (טו) ומהלחי טעמא לאסור לפועל לחזיר
מלחר לו סופר להשכיר עצמו לשיות בכית הע"ם טו
(יז) בקבת שלשה שנים :

ר ° (כל הפעיף ל' רמב"ם שם ע"פ משכירות ד"ר ופת"ג) טו כיצר דין
הפועל שחזר בו אחר שהתחיל שמין לו מה
שעשה

מתחבר ואם נשכרים בפחות כו' ר"ל אם היו נשכרים בפחות ובאמת אינן נשכרים אבל באמת זה אינו גם ליישב דהמלם אפשר לא מחמת סכי אלא כיש' : יא ודוקא שהלכו הם עצמם אבל מתקיים בינינם משכירות פועלים בגתר בהתחלת המעשה אלא אם תרעומות אבל ל"ת' : יב נותן לחם שכרם • ואם"ם אם אחר פועלים נשכרים בג' ואמר שכרן בר' כיון שהלכו ס"ל כאלו התחילו ואינו יכול לחזור בו ואינו יכול לות' המשכיר עמהם כשאר פועלים אלא דריך ליתן לחם כפ"ב לפי המנהגי הגרול שפשק עמהם אז יחשבו עצמם כשאר פועלים ואמ יבאים לחם כתנאי שפשק עמהם כ"ב הרמ"ם ומור ור"ל : יג ור"ח ולפי"ר הפשר דאין מי שמו"ק דו"ל המ"ר אם אינו חוגר להשכר אלא בחל אחם כשירשהו אם רצם לא יתפשק ונותן שכר כפועל בטל עכ"ל ור"ל דאין מוסיפין שכר על המלאכה כגירה ונ"ל דמ"ח יעשה המלאכה לגירה ונמי אגן ע"פ הסומא אם ברצון להוסיף וכך יתן לו ור"ל דמיירי שע"פ הסומא אם חנים לו יותר מאם שמגיע לו עתה כפועל בטל ולכך הכם"ה אינו רוצה להוסיף לו אפילו אם יראה הפועל שמשפק בתלמ' מכבדם כפי אם שכותבין הגרא"ם מתנו ואם יראה לא יתפשק כלל ונותן לו שכרו כפועל בטל ודו"ק : יד מוזר כו' לאחר כ"ו ור"ל כתב הרשב"ם בשם רבותיו • אלא אחרו שפועל יכול לחזור בו אלא כשכר עצמו באחירה אבל כל שנשתכר בקבין לשעוי חולאה אחת אלא יוכל לחזור בו אב"ל וכ"כ בר"ח בשם ולפע"ר אבלם אסור כל הפו' אלא חילקו בכך לא ס"ל אבי וכן כלפע"ר מיקר ונם מעשה רלי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים דבכל מקין יכול לחזור בו וכן משמע לפע"ר תמ"ם הרמ"ם פרק הוסר ופור ור"ירוחם ושאר פוסקים נבי מלאכת כלי הפועלים ראמ"ג ראמרי לענין קבלן שנגתר קבין משכירות בכך מ"מ פועל ודוקא לחזור ודוקא לחלק בין מלאכה לקבין דבכל דוכחא כי הרבי בינהו ונם בהגהת אשר"י מתשרי"ם ע' האומרין חלחי לפו להרבי לענין זה ב"ם ובהגהתי לפי"ם ק"ב ר"ונם נראה לפוי קבין דברים כמ"ם הרמב"ם שם"ם מה"מכירה ומ"ג רף ק"ם ע"ב הרי שכתב בשכר וקבינו תמ"ם ילך בשמור"שם עלוני כו' ה"ן קבין דברי' כו' ולף הראב"ד נשכנים שם בראם אחרים לו נוסח ודוקא נשותפים אינ עליהם בע"ד המ"ם לומין לענין הרוים שבדוחו כבר אם תמשם ובין הרשב"ם ורש"ם ודו"ק ואולי נם מבתר אחר בו ולכך לא חילוק ראן בשם"ם בין נשתכר בקבין אם לא כן בלפע"ר • סוב מנהתי בכרי לבוים בריב"ם ריים שיתן חמ"ם ונחת שתמם בלבי מ"ל ה"ל שמין חילוק בין משכירות פועל ליום מ"אם מכיר אחת אם מכיר חרם אם משכיר שנה אם שהוא קבלן שבבל אחת לקבור אם כבר לבור שבבל אלא מ"ב קבין אלא בהתחלת המלאכה היא הקבין אלא שהפועל יכול לחזור בו לעולם אפילו בהתחיל המלאכה ואפי' בקבין המם דכתיב כי לי בני ישראל עבדים עכ"ל ונראה דגם הרשב"ם לא הקשה בקבלן ולענין שאינו יכול לחזור בו בשום אחון וכתו שכתבתי לגיל ס"ק ר' בשם הגהות אשר"י שם"ם בשם ג' הרשב"ם לא משמע כן (שוב הגהתי בשו' אבי"ם מ"ם אי' קבלה אבת' ראם רשם הרשב"ם דברי הרשב"ם בשם רבותיו אולי לא היה חולק עליהם ולפע"ר עיקר כהרשב"ם וכמ"ם) : טו ואין בירו לשלם כו' ל' מהרי"ק ואין המעות בירו לשלם ואפשר לאחר דוקא שאין בירו לשלם הבל מ"מ יש לו לשלם הבל אם אין לו לשלם כלל יכול לחזור ור"ה לדבר המבי' שמוכר עליו אם משמו אבל מ"מ מ"ה לחזור לשתבר בו בשביל כך ב"ב שם"ב אין לו לשלם לא מיקרי בשביל כך דבר המבר ואע"ג דאינו' לעיל סי' ל"ז שעיקר ו"רבא אמרינן שמא יתבער חיובו לענין עדות אבל מ"מ לא מקרי אבא דבר המבר בשביל כך כיון דאפשר שיבא לו : טו ומה"ם אסור כו' ל' הרמב"ן דוקא כשיש לו ערבים וכשות דבנה"ג אסור לחזור עצמו לבבד שבדי וכרמי' בתור' כשני' וכרמב"ם ושת"ב ריש ס' שכירים אבל אם הוא עני ביותר כאשר לא אפילו כשות דאמרו הרמב"ם ומה"ם שם רמוחר לחזור אם עצמו מחזר אפי' לשני' הרבה וכראיתי נם פ"ק דקידושין דף י"ד ע"ב והרמב"ם (ומ"ב) פ"ב מה' עבדים וה"ב נבה"ג פשיטא כמו רמות' לשכיר עצמו בקבע ליותר אשלם אינם דלא נרע המוכר עצמו • כן נלפע"ר : יז בקבע שלם אינם כו' וכן הוא בר"ח ר"ם אל"ם ונם' נאר סבע דף קי"ב ע"ב ונם' אגורת אזור דף ק"ז ע"ד כתבו רש"ם הוא וכ"ל יות' חב' שנים אבן הוא בהגה"מ ודברים נכונים אבן מבוגר בהגה"מ שם לבריה ו"ל כי לא בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים מחם ב"ב נשם אחרון לחכור בע"ב כן יפה אסור לשכיר עצמו מיקרי אבא פועל אבל ר"ל פועל לא מיקרי אבא שלא אבור ואם דילפינן לה מעבר אינו לענין קולא ואינו דכתיב כי אבל שכיר אבדן דאינו אם כבמי' ביאבים אלא אנים כימי אבור אל"ב ע"ב' אנים היינו אשם אבר אבור ור"ל ראמ"ם יב ל' הבר לחלבר או לאוסר או אבר מלאכות אלא לשכיר עצמן לאינו' בנים ב"ם בקבע אחו ולאינו' אחר על אלמנו

שפתי כהן חושן משפט שלג הלכות שכירות פועלים מאירת עינים

עלי הפסק יותר מג' סנים רבל שפי מג' סנים כפק' לים מתורת שכיר ובנה (כ"ל
סנ"ל הע"ב דעבר כו') נחור לא מי לבל מלכותו מ"מ כיון דבפק' מתורת
שכיר קא עבר אל כי לי בני ישראל עבדים ולקת רמים מע' מעכין מעשה כמר'
ל' סירד מגליל העליון והשכיר עצמו אבל בע"ם ב' סנים כו' ומדנקט ג' סנים
משמע דאפי' לא מני לאפתבורי תפו' הר"מ ע"כ ל' (וכן סוא נאמן מורא פרש'
רמב"ם ע"ם) ומע"ם ומס"ע לא הרגישו
בזה והבינו דג' סנים אסור וכתבו אסע'
דג' סנים אם שכיר עליו ואסור לסיות
שכיר ואיסתיסמו הנ"ם הרבי הנ"ל
דאורר' שכיר ומיתר אלא רשפי מג' סנים
אסור דבפק' לים מתור' שכיר :

עוד כתב כם' כתר אנא אם ראדנרי
סחוס' ע"ם רב"ם דף ר' מאמע
אמותר אפי' יותר מג' אבי' שכתבו וז"ל
כי לי בני ישראל עבדי' ל' דת"ר חוק
לאסיר עבדו דדוקא ע"ע אם"י לחזור
בו ואינו יוצא קונס זמנו אלא בשטר
אחרון עוצר חסוס עבדי אם אל"ל ונם
אחרי ע"הסומנין כת' כרבדי אתוס' :
יח כין סוקרא כגון אשכרו כמ'
דינרי' ליום ונעשה עמו אבי סיו' ואפילו
כתייקרו אריך ליתן לא' אחבי יום
הנשא' ' דינרי' אמ"ם בדי' ליתן לרבאין
ד' דינרי' אחבי יום אעשה ולא אחרי' לא
יתן לו אלא ג' דינרי' כדי אתנחור לו
מלאכה יוס כמ' דינרי' כפי מה שאתר'
אל"ל אור : יט או סוזלה וכתר' אסור
דאם אבדו כמ' דינרי' ואוזלה איכול
לגאור אבי יום הנשאר בב' דינרי' אריך
ליתן לו ו' דינרי' ואינו אעכב בידו אלא
ג' דינרי' (אתמוקו הש"ם והשמ"ע
דברין) ולא מלאתי כן בשו' אוסק יותר
ונם נאמת לא בסיר' לפע"ר דלאם יתן
לו ו' דינרי' בפי איוכל לחזור בו ואין
ידו על התחתון' ואריך ליתן לו כפי מה
שאבר עמו ולא ב' דינרי' כפי אסוזל אלא
מ' דינרי' ליום (וכן לבנין אוקר) לאם
יהיה יד הפועל על העליון' לענין איתן
לו יותר מהם אשכר עמו מ' דינרי' לין'
דאיינו ד' דינרי' לאבי יום כיון אהפועל
מורה ולא ידעתי מ"ל לאסור אם והכ"ל כתב ומ"ם דינרו זם"ם נמי אם אוזל
כו' אסוס הוא דאוקמתי לחזל אכ"ל ולעפ"ר לא דמי דבסוקר נותן
לו מני אבכירות כפי מה אשכר עמו ודמי כאלו אכרו לאבי יום נד' דינרים
מאל"כ אבא נם מ"ם אבי"ם דכ"כ הרא"ם דאם אוזלא אמלאכה ליתא אלא כ"כ
הרא"ם אם רק דאם אם אוזלא ואחר כו נע"ם כו' ע"ם מאל"כ אבא וכן אוכא
לאריא כדברי בתו"ם אמותמין דף ע' אנף ע"ב ר"ם יד אפועל כו' ע"ם ובדא"ל
ובאו"ע"ק אתביעא דף י' ע"ב ר"ם יכול לאחור בו' ודו"ק (ואוב מלאתי בסור
כתוב אל אלף יאן נוסן ולאיתא אם לאפי דינא) : כ או אקבל אל אעמו
לעשות לו כך וכן אבית אל יין אע"ג דיאי אבניר אבנאן ידוע ואינו אסוער
רק זאן אוס מ"מ אוסיל ואינו אוכב לו אבר לפי אימים או לפי אבנעות או
אמיאים דאיקלעי אמלאכה אעוב אבנאות כאו אקאם לאבור ויאי אקניר כאי
ידועים אם אל"ל מ"ם : כא נוסן לו אקל אסוא ב' דינרים או יגאתרו את
מלאכתן ואם אינו יכול לגוארה בעאתו' מ"מ דינרי' אינו נותן לו כלו' ואיסר

שעשה ונוטל (יח) (בין סוקרא אמלאכה (יט) או אוזלא ורוקא
אסור כו אתם אבל אם אור מבא יוקר אין אומעין לו) ((סוס בעאם ר"ן)
ואם אקבלן הוא שמין לו את שעתיד לעשות (ע"ל אי"ר אב"ר)
בין שהוזלה בעת ששכרו בין שלא הוזלו בין שהוזלה המלאכה
אח"כ בין שלא הוזלה שמין לו מה שעתיד לעשות כיצד אבל
ממנו קמה לקצור בב' אלעים (כ) (או אקבל אל אעמו לעשות כך
וכן אבנים אל יין) (ת"ם אי' אב"ם ותם אבנאם כאן בעמ"ע וכן לאתן
אפיף ה' בעב"ם בני אתרתת או אבר אל בע"ם כו' תפו' רמב"ן מי' ק"ם הוא
אעות) קצר חציה והניח חציה בגר לארוג בב' אלעים ארג חציו
והניח חציו שמין לו מה שעתיד לעשות אפ היה שוה ו' דינרים
(כא) נותן לו שקל או יגמרו את מלאכתן (כב) ואם היה
הנשאר יפה ב' דינרים אינו נותן אלא אלא שהרי לא עשו אלא
חצי מלאכה :

הנא וכע"ם אסור כו דינו אקבלן אידי אל אתתונא :
((אור (ואוא אבראנ"ם אס ואמ"ב) :

ה (כל אסעיף ג' ראמ"ם אס ואמ"ב) בר"א יי ברבר שאינו
אכור יח אבל ברב' האבור כגון פשתן אהעלות מהמשרה או
ששכר אחר אהביא אחילין למת או אלאה ואיוצא בהם א' אועל
ואחר אקבלן אינו יכול לאחזור בו (כג) (אתרתא או אנר אל בע"ם
מקרי דבר אאבור) (ת"ם אי' אב"ם) ובעל אבית לא יוכל לעשות אלאכתו
בעצמו ועי' זה בבר אלו) אא"כ נאמנ כגון שחלה (אוא או אשתו או
בניו) (ת"ם אס) או שמע שמת לו מת :

הנא (ג' אסור) ומיהו אינו אריך לאלס לאם כל אכרס רק
מה שעשו (כד) וידס על העליונה (אור אס אבראנ"ם
ורש"י ואבר אוסקים איין ס"ק כ"ם) ואם (כה) אור כע"ם ואקבלן
לאחר שעבר אהונם אתם ואורו
ועשו

מלמ"אם אוב אזה א"י לאוו' כתוב אנא בין שהתיל"זה כמלאכתו
ואינו אוסע ברא"ם בתשובה כלל ק"ר טי' אור ד"מ ס"ם אל"ר וכתו'
אס כד מ"כ אס רמב"ן דב"ה אבור אריך לאל אמל"מעשה דאי לא
עבדי אלאה יע"ל אי' אל"ם ס"ה בבנ"ה אבייה) : יז בדבר אינו
אבו' אי' אינו צורך אעה כו כי אף איאור כו אאבל ולא יתנ'
אועל אחר לאבור ל"ה בדמי' יקריים ברבה יכול לאתתין עד אימצאה
אועלים לאבור כפי דרך אבירות אאועלים או אעה יותר : יח
אבל בדבר אאבור מיד אסוה צורך אעה ויתקלקל אם לא יגמר
מלאכתו מיד יט וס"ם

דברי אמאב' ויתבא' לך דבא דבתב כאור' אבאבל אמין לו מה אעה'
ובובל היינו בדאוקרא אמלאכה אאור כו מלאאתו וע"ד אבתבתי
דאלו בבוזלו בתבאר אתם אבתבתי אאמין לו מה אעתיד לעשות
ולא מה אעאה ואעור בקא לגון אבריתא ואמר"ם דלא בקטו
בבובל אלא אמין מה אעה ואפ'
דאעתייבו ה"ל אסוס אורבא
דתילתא דאתם אובל אינו אוזר
אלא בבאוקר' ואף אבתב דבאבון'
בו אסוס יוקר' אין אומעין לו
מ"מ אמתא' דתילתא הוא אוזר
אסוס יוקר' אבל אם אי' אבוזלא
אמין מה אעתיד לעשות' ואור"ם
אבתב בין אוקרא אמלאכ' או
אוזלא לאו בבדא אתא אתתין
לא אלא בא לאור בין אוקרא
אמלאכה בין אוזלא בבניבן ד
אפוא' אל אעליון'. ומ"ם
אמאבר אחר זה בקבלן דאמין לו
מה אעתיד לעשות ל"ל דקא' נ"ב
אהיוקרא אא"כ ומ"ם בין אבוזלא
בין אלא בו' ל"ל דה"ל בלאו אחר
בין אוזלא בבעת אבבירו' ואוקר'
אא"כ בבעת אאור בין לא אוזל'
בבעת אבבירות אלא אי' אי' אוקר
ואוזלא אא"כ בבעת אאור בין
אי' אבל באמעאר ח ' לעול' יד
אקבלן אל אתתון' ור"ל נ"כ
דאמין בבבל א' לפי עבינו דבבוקר
אמין לו מה אעתי' לעשו' ובבוזלו
אמין מה אעאה איבר אלאו ודו"ק :
(הנ"ם הע"ם אסור בו בו' ובן
כ"ם אבור אלאר ואנא אא"כ
אמלמ"אם אוב אזה א"י לאוו' כתוב אנא בין שהתיל"זה כמלאכתו
ואינו בוטע ברא"ם בתשובה כלל ק"ר טי' אור ד"מ ס"ם אל"ר וכתו'
אס כד מ"כ אס רמב"ן דב"ה אבור אריך לאל אמל"מעשה דאי לא
עבדי אלאה יע"ל אי' אל"ם ס"ה בבנ"ה אבייה) : יז בדבר אינו
אבו' אי' אינו צורך אעה כו כי אף איאור כו אאבל ולא יתנ'
פועל אחר לאבור ל"ה בדמי' יקריים ברבה יכול לאתתין עד אימצאה
אועלים לאבור כפי דרך אבירות אאועלים או אעה יותר : יח
אבל בדבר אאבור מיד אסוה צורך אעה ויתקלקל אם לא יגמר
מלאכתו מיד יט וס"ם

אם כתייקר' הרבה אריך ליתן עליה יות' אמה אעאק אמו ל"ב לאלא לו אכיאו כלו' לאיכך אם לא אתחיל באמלאכ' ואור כו אם"ם אהלן דאור כתו אתחילו באמלאכ'
ונתייקרה אין אאבור אלא אורה אליכתו כיון אאינו אוקם אאלו : ואוא א"ב ליתן לו אכיאו כלום אל"ל אור : ואי' אבי' ואבאח"ם א"ק ס"ו' דר"ל דאם אים אבא"ם
אוקם אאל אעולא אים אריך לאלס לבא"ם כל אה אאבאיר כמ"ם הרב אתניר ע"ם אה אכירות בבא אר"ם ואראב"ם ובכלי אותבות בזרו אפילו בדבר אאינו אבבר
אור עליאם עד לרי אבר אאלאה בו' ואבאה אבא"ת אל ראביאם ראל בכרחך אאור לא אביראל ליאם אבי אתרתא' לאתן בבי אבדר אאבר אאם אים בזרו אאלאם יכול
לאתבו אאבתא אם דבר אאינו אבור לא ועור אבינ לי ר"ע לא אאתינן לאראב"ן ואראב"ם אלא בבאבאת כלי אותבת' ליר אבבא"ם אבל אאר דבר' אתי אאתת לאו ובן
אאאתת בב"י ראוקא כלי אותבת' ע"ם - ובן אותבת לאריא בדבר' אאלאתי ראב"ם אאבריא ל"י ראים אי' וז ו"ל ולי"ן דבר אאבר לאאינו אבר לאי אאיראב"ם אלא
כלי אותבת כו' אין אם ואראי אבור כתב כיון אאינו אוקם אאלו אעאתת אאוקם אאתון או אאבר דבר ו"ם לי דאם אים' דלוה כאבינן אאור לא א"ל לאתיאר כיון
אאינו אוקם אאלו כו' אאבר' לא אזבר' אקורים אתיירי אאין הבא"ם אוקם אאלו ואבר אא"ל ראוקא בבאינו אוקם אאלו כו' - לבן בבא' כמו אאר' ל' ל כיון אאין
אאבול אוקם כיון אאינו אבל בע"ם ראם אים אים אבול אוקם דבר אבל בע"ם כגון אקינל אבינראתו אינו אים אינ' אבול לאתיאר אבבל ע"ב ובן אאאתת אבראי הרא"ם
באוקי יוסף אבתבו ראם אה אעתיר לעשות אום ואתר אאתם אקבן לבא אין בריבי' לאלא ואתר אאתם אקבן אין בריבים לאלא
אבינם אבל אר אאבר אקבן בריבים לאאיר לף אקבלו כבר ודו"ק : כב ואם אים הבאאר יפה ב' דינרי' כו' אינו נותן אלא אלא כו' ואראב"ר באאבנות כתב
ע"ז (ולא הובא בב"י) וז"ל ג"ם אלא אלא אלא אלא יפה אבי דינרי' ע"כ ומ' ואבי"ם לא בינאו בוובתו ובם אה"ת אבבבל דבריו בבריבו ובתב אלאנו אא"ם באראב"ם
ובן אביאו אריף באלבותיו אב"ל ולעפ"ר בוובת הרא"ר אריו לא אוובר בא"ם בכל ולא בבי"ף ובבאם פוסק ובראה רבינו ראתין לקבלן אה אעתיר לאיות
ובבאאר אינו אוה רק ב' דינרים א"כ נותן לו רק אלא יפה ב' דינרים ולא ר' דינרים ואתרא דינרי הרבוב"ם ג"כ אבי ובן אבאתי לאריא בתוספתא ובירושלמי ע"
אאומנין בדבר הרא"ר וז"ל ר' דוסא אומר אחין אל אה אעתיר לעשות' אם אים אה אעתיר לעשות יפה' דינרים בוותי' לו אקל או יגאתר אלאכתו ואם אים
יפה אקל נותנין לו אקל ע"כ (ופסק ב"ם וירושלמי אלבה בר' דוס' וכ"ם בל אאוקים) ואף אבלבון הרמב"ם אקם לפרש כן - ת"ת אקם אילף ימים בבר
אתוספת' ובירושלמי - ובם אל אסור אקם אבבא' בבוף אפי' ב' אוזלא אינול לבוארה בב' דינים אם"ם אינו נותן לו אלא אבבא דינרים אל"ל (ואבינאו אמת"ע
ם"ם ו') ראל"ל אינו נותן לו רק ב' דינרים וב"ל דאסור ל"ל דבתוספת' וירושלמי מ' ירי אתתלא לא אים אוה רק ב' דינרים אלא אבבבר ביותר לבן אינו
נותן לו אלא אקל אה אבין כן באוזלא אחר אבבא אמלאכה אינו בדין אינלא לו בפי אה אעתיר לעשות כיון אבבא אמלאכה בבאת אינבר - ובדוק דבבא
אתוספת' לא אשמע הבי אלא אשמע כיון אבוה אור ובדו אל אתתון' א"כ בבבל אבין אינו נותן לו רק ב' דינרים ואבאר ת"ל לאראב"ם ואסור כיון דאוכאם
בדרייתא' זז בב"ם דינלן ולא אינא בב"ם דינלן ואם אקל אינו נותן לו אקל א"ת אלא ס"ל לא ס"ם דינלן בבי ובב"ם ' כב אבבראת כו' ובת"ם אבייאם בזה אם ת"ת דבר זה ב"ם ולא
ובבר' לאה בתב אבי' ואבר"ב בר"ת בבא ת"ם בבאיבותא דאור דבר אאבר גם בתבו' אבראר"ם אי' קי"ם בתב כיון אבבא"ה בת' בבוף ב"ם א"ם בבין אם אבבבר
דאתבא"ם ת"ם ובראה דאבבל הוא לבי אבבבן לבי אבבבן ראות אינו אבין : כר ובדה אל אאלינום - בלאור אבינ אל אתתון' ובן אי' אתום' לאון ובו אל אאלינום
דבב"ם ובראה אבינו בבל דבר בבין אוקל אאור ודו"ק : כה אור בב"ם ובקבלן כו' אבינלוקי' אבתב אר"ב בין אור אבב"ם ובקבלן כו' ובין אקרים לו אבבבו או
לא הוא אבראבר הרא"ם אבתב בן לאבן אם אאומני' רא"ב לאלא לבא אבבל אבר' ולא"ק דקרוטין (דף י' ז' ע"ב) אמרי' בבי אבר אבבבי אלא אלא ואבבר
אלא אינו אויב לאאלא ובם אבינ אם בבא אבר"ם לאבן בין אקרים לו אבבבו או לא ובן אוה אבבבר אלא אינ אבבבר לו בן בבל אאלאם - ולעפ"ר דבר
אלומות לא אאלין ולא אוורידין בזה ובדולא אזה אמרי' בע' זה בזור (דף ל' ע"ב) אבי אבים אבבבר אל אעות אבבים

לו אבינו

ים וכ"ס לתלמד שמלם כו' וכרמה דנס כתלמד מס מזר כש"ס
וקבלו נפתם ולא אמר לנכנת לו דנריך לנלם כל שכרו דזיל כתר
פעם דעבר דאמריכן מדלא התנה מתל לו ה"ס כתלמד : ך
לכתוב ספר אחר דספר הנכתב בכתיבת יד שני סופרי הוא מכות

ומקרי מקולקל : דא יש לו דין
פועל ואף דכבר סתם מור"ם
וכת' לענין זה בסנ"ס כתלמ' שמוו'
בו מיקרי דבר האבוד ע"ם ודבר
האבו' נתב שם דאין מילו' ביפות'
לקבלן מ"מ מניכו דאית בכייבו
כנון הא דכתב. סעור ומתבר
בסתיך בס"ז בלם יש פועלים
אחרים לשכור מכן מ"ע"ם וכיוצ'
בזה : דב ה"נ אם היה מוצא
פועלי' אחרי' לשכור כו' ור"ל
לאפוקי אם נם מתחלה בשכרן
לא היה מוצא פועלים אחרים
לשכרן לתלמכה זו דלא מקרי
נורמי היוק דהא זולתן נ"כ בתנה
לו הסיוק : דג ואם מצא פועלי'
אחרים כו' כיון שתבסיו בשעה
שבא לשעותן נמצא אחרים לא
היה לו לשעותן כיון שתלאכתו
יונמר עתה על ידי אחרים :

דד כיצד

ושמו אתי"כ מלאכתו צריך לשלם לפם כל שכרן ואינו מנכה לכן
כלום ° (סור שם בשם הרא"ש והוא בשקיו) אבל בלאו הכי מנכה לו
כל ימי חליו או אנשו אתי"ם אלא מזר בו שפועל יש וה"ם לתלמד
שחלה שמנכין לו דמי חליו ואינו אם כבר קבל הפועל לו שתלמד
שכרו י"א דאינו צריך להשיר ° (תוס' שם ותשב"ץ ותשו' מיי"ם קכין
סימן נ"ח כך כרשם בשמ"ם ובר"מ ועיין בתרוכי תש"ל כ"ה) (כו) תלמד
הסוור בו מקרי לבור האבוד ° (שם בתשובות מיימוני ומרדכי) וכן
סופר המקבל ° לכתוב ספר א' ובוזר בו מקרי דבר האבוד
תלמדין דיכן בסאר פועלים שצריכים לעשות כמנהג להסכים לו
להעריב כמו שכתבתר סימן שלא ° (שם בשם מהר"מ שם) ואסור
לעשות תלאכתו עם הלמוד לו לנעור בלילה יותר מדאי לו לתעם
לו לטרכות המתקבל ° (שם בשם מיימוני פ"ם מהשכירות)
וכל המשכה ידו על התתתונה ומתבריכן לים שכר עצמו לזמן כמ
(כז) יש לו דין פועל אבל אם שכר עצמו ללמוד ספר לו אני ספר
יש לו דין קבלן ° (הגהות מיימוני פ"ם מהשכירות) וע"ל סימן שלי"ד
ושל"ה מדיני מלמד :

ואם לא נאנס וחזר בו כח (כח) אם היה מוצא פועלי אחרים
לשכור כששכר את אלו ועכשיו אינו מוצא (כט) שוכר עליהן
או מטען ° (סור בשם הרשב"א שיין ס"ק כ"ח) :

הגה ° (סור פ"ג בשם הרא"ש (וס"ל סת' בשם הרשב"א) כפ (ל) ואם
מצא פועלים אחרים והטעה את אלו צריך ליתן לפם כפי
מה שפסק באחרונה :

כיצד מטען אומר להם שלש קצצתי לכם באו וטלו שתים עד שיגמרו מלאכתן ולא יתן להם אלא
מה שפסק תחלה ואפילו נתן להם השתים מחזיר מהם התוספות ° (סור ורמב"ם ומש"ל) (ורא"ש) :

הגה ° (מהרי"ק סוף שי"ג) (לא) פועל שעושה בשבת עם נ"ה יכול לחזור אפי' בדבר האבוד :

ד כיצד

לו אמרו ובא בעל המלאכה ואמר לו כך וכך הם בתקום פ"סם שלא מעבר שנים הם
זה הם תעשה ואחרו דברי תלמוד' לא מעלין ולא מורידין - כ"ם כאן לא
מתבר כלל לתלק בין אקרים לו לשברו אם לא דמה בכך שקריים לו שכרו אלא
לא אמרו לו אלא דעת שיעשה לו מלאכה כפי הזמן שבר אמו ולא דמי
בלל לשעונה זו ויין זה דלגיל מי' שי"ל לא מוכר הנית תוך דמי שבריכו'
דלקמן ר"ם של"ר - ונם בחילוק
שבתת הרא"ש אינו ברור דכי בשביל
שקבלו בשבת יבא נחשל לו הם אלא
עבר - נם קשה לפ"ז הא דקלא"נ"ם
פ"ק דקידושין חלם כל שם חייב לשלים
ואם אינ"ל לנלוני בחלם נ"נופי' בין
תחלת שם לסוף שם ואמ"נ הרא"ם
הרגים בזה ותמ"דבלא"ם משני לה אמ'
בלעת"ר דומ' ע"ם ונם הדברי הרא"ם
פ"ב מה"ענני' ובמ"נ עשין ע"נ שבתנו
חלם בין שחלם שנם אחר שנם לו שחלם
מקושטים אם שכל אמרת מתרבת שנים
(משתע מדברי הרמב"ם ומה"נ דאתרבע
דוקא לכל תמירם"ו ואר"ל ע"ק דקידושין
שם נראה שכל יותר מחלשם שנים מיי'
לשלים וכ"ע) עולין לחשין שם כו'
אחרלא כתבו כלשון הברייתא חלם חלם
ושבר חלם משתע דס"ל דאין מיל' בין
חלם בתחלת לו בסוף - אבל נאמת
בלעת"ר דנני ע"ל בכ"ל ענין מנכנס לו
וכן משתע בתוספתא דמכיא בסוגר
לא הפועל ומת לו מת מו שאמתו
מתם מרי אלו אחרין לו כיבר אחרין לו אם
הים שכיר הים נותני לו לפי שכירותו
לקבלן נותן לו לפי קבלנותו ע"כ ולא
קחני ולחני הים מת לו מת כו' אלמא
דלא חלי נשבי חיי ואם"נ דאמרי' שתם חלם אלא בכל ענין
אחין לו ולא דחי לכל' אבדי דבת' כיון
דשבר עבדי נופו קנוי לו בכסף לו אם'
וחזקה א"כ כל מיכא דחלה בר אחתו
דבר' אלם משל"כ מכא וכן ראית'
אח"כ בתוס' פרק קת' דקידושין שכתבו
לחרוא כאבדי ר"ל זם שסיו דנים
לומר אלמתן מכיר' אלהרי מיכוקת אי

אלו חני זמן כתו כן לא יפלימו כתו ה"ם כו' וקשה כו' וא"כ אלהרי מיכוקת נמי אם אלו לא יקחו אלא הם שבריחתו דאין לרחתם כלל לא"ע דע"ם נופו קנוי
לאחרונו הלכך אלא אלם אינו מייב לשלים דא"י לעשות אלאכה אחר מיכלתו אבל אלהר אין נופו קנוי אלא שבר עצמו ללמוד עד הזמן וכשאינו יכול לשלים לא
יפול אלא אם שבריים אל"ל וכן עיקר סוב דאיתי בא"ע דאמרינן ונלעת"ר דנם אח"נשם אתו' אומר כן שהרי לאחר שם נשם"ן אל דברי אחר"ח הא"ל אתו' אחלקים
בין עבר אבדי שכבר פרוש אוא ואתרשים רבי אנים נוסל אם אעשה לבד כו' וא"כ בני אלאר נמי לא יפול רק כפי הים אלאר כו' עכ"ל ובינין בחשב"ן אחרוך
בדבר זה ומסכים לדעת אתו' עכ"ל אב"ם בחדרכי אחר לא אחלק בין אבל אבדי אינו נוסל אלא כפי אם אלאר ומ"ש אבדי אבדי שבבר
פרוש ר"ל בין שבבר' אבדי' אבדי לו אבדי נמי' אף נופו חשב"כ הבא ולישבא דאשתל"ן בשם אחר"ן בשם אם לאר"ל הא בין אל"ל אחשב"ן נמי' אף"ל מוסר מבכין לחשבבר' לעי
הזמן אלאר אפי' לאר אחר ואם"נ דאמרי' אחם אלם אלם ובבר אלם אינו אחיב לשלים אבי מילי בני אבר אבדי אחרלא בשבע אבנם לאחר ואין
אוס אוב אחרון עליו כדאמרינן ע"ם נופו קנוי אל אבדי אבחוב הוא אינא בנראין בשם אם אבדי יוס לאולם אין נותני לו שבר אחר לא עשה
אע"נ דנאבם עכ"ל וכן דעת הריבב"ם ע"ק דקידושין שבתב שם ו"ל אלם אלם אינו מייב לשלים ואע"נ דאמרי' נפ' אלאר אין נותני אלא אין לו אלא
שבר אחר אחם אשה ובשלת אולינו עצמו לא נמי פועל לע"ם דאלו פועל לא קבלן אבל אם אבדי בבר אחר אינו פועל אבדי אבדי אבדי

עמנם אלא נסכר ואפי' ה"ל דבר פסבר יכול לומר כן ונכס"ג תיירי נמכרי"ק לסרים"ם אבל בעים' דאם זה רוצה ליתן לו סכר ואינו רוצה לעשו' עור אפי' נסכר ומזה דבר הסבר כנון שהיי מתחל' פועלי' לחמר ס ועתה אין כאן פועלי' צריך לאלם לו כל היזקו מריב' לנרמי ודו"ק : לג וכל מיוסיף כו' כלומר כפי מה שסכר אם הראסונים יכול לסוסיף לאמרו' ונוסל מהראסונים אפי' לא נתן לאם עריין כלום כגון שסכרן בב' אלעים ומחרי' ועריין לא נתן לאם כלום אומר אמר ס בר' אלעים ונוסל מהראסונים ב' אלעים זהו כדור דעת הרמב"ם (ומס"ג) וכן דעת הרא"ם ומור (ורש"י פ' בא"מ ל"ל כנרמה מס"מת"ב' ברש"י ס"ל כרמב"ם ע"ם) ור"ירוחם כתב בכנ"ל מ"ג ו"ל מר כדי סכרן י"ל מ' מה שבא"ם תעים מסכרן (הוס פירש"י) וי"ל בכפל מסכרן ורמסון מיקר מ"ל ומתיים לי מסכריס בנד דעת הרא"ם רבו ונפרס מסמיקר כבר"ם והכי מוכח בירושלמי פ"ם : לב ואם היה לאם תמון כו' הוא לסון הרמב"ם סמ"ג ומשמע מל' זה מפילו לא נתכו לו מתמון בחיר' מסכון ולא סקנו לו התמון בקנין וכן מסם מ"ל' הסור ופוסקים וכן נראה לבריס מ מרבני הרוס' פ"ק דקרוסין דף מ' ע"ב וכן הוא בעסקי תוס' סס ע"ם ר"ל' כמ"ם הסמ"ג נה' קרוסין סעין מ"ח דף קכ"ד ע"ב. דסייבו כשהתכו עמו בקנין מסוב מיסכור פועלים על התנילם אלאם אם יחזורו בנם ע"ם נם המרבי פ"ק דקרוסין בנים דברי הסמ"ג ודברי רבי יוראל בר' יצחק שם כיבדי הסמ"ג וכתב מה"כ ו"ל מיהו הם אפי' ר' יוראל בר' יצחק שנתה מבילה דמיירי שקנס מנילתו לא מסתם מפירש"י ז"ל מ"ז מכ"ל וכן עיקר : לד לאם תמון כו' ל' הרמב"ם וסמ"ג ומשמע אפי' תמון אחר אינו כלי אומנתן וכן מסת"בתו' שכתב ואם היה בידו האלאם יכול לתפנו כו' וכן משמע מדברי ר' ברוך בע' המכתה שבמרבי ובלעז"ר שנם דעת רש"י כן ומה"ע שבמרבי בשם תשובת מהר"ם כתב שהבילתו דוקא וכן פירש"י מ"ם בלעז"ר חדפירש"י שבאת מבילתו לידו אם יש בידו השלמן הרבה כדרך הסוחרים המקבלים עלים' מלאכה מבילתו' כלי אומנתן' לבית בע"ם שכ"ל אבל' כוונתו דמבילתו לא דוקא אלא אפני שדרך הסוחרים להביא כלי אומנתן בקם מבילתן ואיינו רפירש"י אם יש בידו השלמן כו' ובלעז"ר דבר ר' ברוך בשם בידו הוא דמולא אחה רפירש"י כלי אומנתן רא"כ לא יוכלו לאוור כיון שמשך כלי אומנתן ובלבד ל"ה לכך אי' שהקבידו בידו דבר אחר ובלעז"ר דבר רש"י מורה דבוא דמשך מהקבלן כלי הסוחרים אי' לאוור אלא בשום תמון ובמ"ל ס"ק ר' ואחיי הבא בשם מוזרים בע"ב אל הבע"ם ואין ביר הב"ם לכופן בנון שאין כאן ל"ר או שפיבם ביתיהם דין ובס"ג מ"ב דמיירי אפי' בשוקל ודו"ק : מיהו מהר"ת בתרבי סם מולם ול"ל דתבילתן דוקא והוא הי"ם שכתב הר"ב ובלעז"ר יתיר הוא בנר כל הבי דבוותא : לה הר"ת ור"ו זו' . כשיעור שדרך בעלי בתים לשכור לעת הדרך לתלאכתן אלא תאבד ומתבילא שיעור מ"וכ' ל"ד הוא אלא הוא הכל לפי הענין לסוסיף או לגרוע כ"ב הפו' ובסמ"ע ס"ק כ"ה :

לו ואם לא הבר אליהם אחרים . והפסיד ע"ז אם : לז וי"ל כו' כלומר דהי"ם אולקין ובה"ם בסחוך ודלא בת"ם בע"ם י"ם בלא וי"ו ואולי ס"ם הוא מיהו לענין דינא אין אלבה כי"ם ובה"ם בסחוך : לח מיינו דוקא שתעם כלי אומנתן ומתבה דעת' אפי' ולכך יכול לתעום אפי' יותר מבדי שכרן מה שהייבים לפי הדין אבל אבר דברים אינו שוכר אליהם עד מ' וכ' אלא עד כדי שכרן ואפי' דבר אחר יכול לתעום עד כדי שכרן וכדלעיל סימן ע"ב וע"ם ובתה דוקתי דמהבי תעיסה בכל דבר ואוא דעת מהר"ם בתרבי פ' אאומנים ובראי בד"ם (וכפ' המקבל כתב בתרבי נ"ב תשו' מהר"ם דמהבי תעיסה בעלאם בכל דבר ע"ם) ובס' אל"ם רף ס"ם סנין ד' אמהר"ם יכול לתעום בעוסל כל דבר ובי"ם בם סים תרקדקין שבתרבי ופ"ב סבית דברי הרב בב"ם מלעיל פי' ע"ב נ"ם ולא דק בכל ע"ם : לט ודוקא בדבר האבור אפינו מתון כו' נראה שהר"ב מחלק שבב"ל מיירי בדבר האבר אפינו מתון וכן משמע בד"ם אבל בשאת בנ"י משמע דאפי' אפשר לו מתון אינו חייב לאלם לו מיזקו ובן משמע בהרמב"ן שבנים ל"י ומ"ם נראה דלא פליגי דהרמב"ן וב"י מיירי בסים חוצה לשכור אלא שבאתתין ולכך לא יאלמו מה שהפסיד בשתתנתו ובא"ם ומ"ם מיירי אלא הים חוצה לשכור או שבעבר מיר ודו"ק : מ בדבר' אבבר

אפינו מתון כלומר שבעבין אבר אבל מ"מ אין לו הבעבר מתון וכן הוא בבנ"ם ות"ם בם : מא חייב כתב בסמ"ג דמל' תבו' הרא"ם מדוקדק דבפעול חוצה על הבתון לתבור אבלי רק הבעבר צריך הב"ה לסוסיף לו ע"ב ובדא"ד דוקא בשאבם בתון תבלי אבל אבם תבל ב"ם ב"ב כיון דב"ל אין בתון קונה בשבם בתון בבנם כלי ובדלעיל פ' ס"ם ב"ב הדי הבלי אל כ"ם ואין בסירתא חוצה על הבתון לתבור בכלעז"ר : מב ואם"ב בבכיר עבמו אפי' בבבכיר עבמו בבתם לעיות אבלם עוד בנם אלבך אחרי' כיון אלא בתבם ודאי על תבאי הראבון בבכיר ועי"ז חייבי הרי"ם סיתן תש"ם בעיר ראיות אבל אם בבכיר עבמו וקבב אך בבכירות ולא חוכיר בתבאי ודאי אחרינן בעיר דתרבבו בבכירות ולא בתבאי ב"ב לא אל בתבאי בבכירות דב"ל בקבירם תרבם ובל הראיות אבביא הריב"ם בם לא ראיין לזה ודלא בבע"ם בבתב ודוקא בחוזר ובבכיר עבתם בבנם בבביים בין נרבו או הוסיפו בבכירות כין לא נרבו ולא הוסיפו לו כו' ולא ידעתי מל"ל בם : מג עם מבנינים בביים כו' כתב הבח"ם ב"ם עם מבנינים הראשונים שורבים מבתבאי הראבון כו' וכן הוא בריב"ם פי' תק"ו ועיין עוד בם : מד אבל אם עבר עבתן בבתיקם כו' דבני הרב בל"ע דבם

מב"כ

כד כיצד שוכר פליהן כן הוא בל"נ"כ ברמב"ם ולפ"ז נ"ל דה"פ דתיבת כיצד עומד בבני עצמו וקאי אח"ם לפני זה שוכר פליהן וקאמר כיצד פוסה ומפרש דשוכר פליהן כו' והוא דוקא כיון דכבר פי' כיצד מבפן כו' ות"כ בד"ו נ"ל כיצ' שוכר פליהן ע"כ נראה לבנים ת"כ' שוכר וכנ"ל כיצד שוכר פליהם' פועלים כו' : כה עד כדי שכרן של ראשוני' כן הוא לשון הגמרא ול' הרמב"ם ורש"י פירשו כשבאו משתעות בל' דאם שברו להפועל בכ' דינרין ליום ואזר בחתנע סיום שוכר פליהן ונותן לבסני ב' דינרין אבל הרא"ם והעור פירשו ז"ל עד כדי הכפל משב' ראשוני' ופפ"ר שם פירשתי דר"ל דבשיעור שכירות שבאו ליטול מבע"ם בשיגמרו מחלאכ' באותו שיעור נחרו לבקנות' לבב"ם ליתן מכיבם דאם יחזורו בו ויצטרך לשכור פעולים אחרי' לגמור מלאכתו וכעין שאחרו בגמרא באומר ערבוני יקון ו והחוכר א"ל אם אחזור בי אבפול לך ערבונך וכתבו הטור בשיטן קנ"ו והרא"ם הקשה אפירש"י דלפי' אם בבר נתן לבן בשכירות או עדיין לא התחיל בתלאכה לא יהיה קנס בל הפועל אפי' בבר בהכוד ופ"ר שנם הרמב"ם ו והמבאר אף שבתבו בל' הגמרא מ"מ ס"ל פירושו הרא"ם והטור הב"ל תבתבו ובל מה שיוסף בו' בוטל מהראשונים דהשמע בוטל בהוסשה מכיבם ונם לא מילף בין בבר נתן לבן השכירות או לא נתן עדיין : בו עד הרבעים ומחשים בשיעור שדרך בפלי בתי' לשבו' לעת הצריך לתלאכתן

בלא תאבד כ"ב ברמב"ן וכנ"י ומתילא שיעור מ' וכ' ל"ד הוא שלא בפי דרבן של בע"ם ובפי הענין של הדבר האבוד להוסיף או לגרוע מעיבו מ' וכ' ובראש' שנם דעם הרמב"ם והמתבר הוא בן ולא במ"ם בב"י ובד"מ ס"ם : בז אין בם שוגים לשבור בשברם פי' שאינם נמצאים פועלים לשוכרן אפי' אם יוסיפו לבן בפי בל הפיסו שפסק להראשונים בנון שבבן בבני אלעים ובשו אלים או יותר ולאליה הבנים לא ימצאו פועלים לגמרן אפילו יתן לבן בני אלעים ובזה אחר שבוכר עליהן עד כדי שכרן דהייבו עד ד' אלעי' ומוניא מיד הפועלים בני אלעים או מ' וכ' אם יש בידו תשלבן ונם מה שעשו בבר א"ג לאלם לבן : בח אבל אם יש פועלים לשכרן בשכרן דהייבו בפי מה שפסק עתבן : בט אין לו עליהם כו' ותתן לשוכר בו' פי' בבבה' בגמרא שוכרי' אחרים בוה דיבו באלו לא הוה דבר האבוד מ"ה פועל בביתן לו ראשו' לאזו' ואם אוו' ידו של הפעלו' נם בבן הדין בן ואין מבבין לו מחה שעשה בלו' שלא צריך לשל' שבו' ובקבלן שדיבו בשאו' בדבר שאינו אבוד בידו בל התשתונה נם בבן הדין בן : ל אם לא יקבנה מיד יפסיד חייב ל' תשובת הרא"ם בביאו הטו"מ' ראוכן לבל' לאומן בל הפסדו בו' ופ"ר שם בתבתי דמדוקדק מל' הרא"ם דהשיפול תוטל בל האומן לתבור בבלי רק הפסידא שיבא לו בפי הפיסוק אם אמו הב"ם תתבל' מהבלי צריך להוסי' לו בל הדמי' שקיבל האומן : לא שליח לבור שבשב' עצמו בו' בפול לעילו פי' קס"נ ס"ב ע"ם וח"ם עם תנגיים שנים לרבות' ב"ב דתב"ם אם בשבר שנית עם מבנינ' ראשוני' ביודעי' מתבאי

משפה ראשונה : לא פסיקא

ו ◦ (בל הפעיף ל' רמב"ם שם דין ה' ושמ"ג) בר כיצד שוכר עליה' אין פועלים וגומרין מלאכתן שלא תאבר (לב) וכל שיוסף לאלו הפועלים האחרים על מה שפסק לראשונים נוטל מהראשונים עד כמה בם עד כדי שכרן של ראשונים (לג) ואם היה (לד) להם מטון תחת ידו שוכר להשלים המלאכה בו (לה) עד מ' וג' זוז בכל יום לכל פועל אף על פי ששכר הפועל בג' או ד' :

הגה ◦ (נ"י פ' הפוחכין) (לו) ואם לא שכר עליהם אחרי' אין הפועלים חייבים לאלם לו היזקו (לז) וי"ל הא דשוכר עליהן עד מ' או כ' זוז (לח) הייבו דוקא שתעם כלי אומנתן אבל אחר דברים ◦ (תרבבי בשם מה ר"ח) לא (לט) ודוקא (מ) בדבר האבוד שאינו תמון בגון מלחד או בדומה לזה אבל בדבר האבוד בל תמון נריך לאלם לו בל היזקו: ◦ (מ"ם סי' בב"ם) (הגה פפר"י)

ז ◦ (בל הפעיף ל' רמב"ם שם ושמ"ג) בד"א בו שאין שם פועלי' לשכור בשכרן להשלאכה בא אבל אם יש פועלי' לשכור בשכרן ואמרים לו צא ושכור מאלו ושלם מלאכתך בין שכיר בין קבלן בב אין לו עליהם אלא תרעומת ושמין לשכיר מה שעשה ולקבלן מה שעתיד לעשות :

ח ◦ (טור ס"ם בשם הגו' הרא"ם) (והו' בפוף בלל ק"ד ס"ו) אמ' לאומן עשה לי דבר פלוני ואקחנו מסך ועשאו האומן ואחר בך אינו רוצה לקחתו והוא דבר ל שאם לא יקחנו מיד יפסיד (מא) חייב :

הגה ◦ (ר"מ בשם ריב"ם סי' תע"ם ומהרי"ק שורש קי"מ) לא שליח לבור שהשכיר עצמו עם מבנינ' אפיר לשנה בתנאי בך וכך (מב) ואח"כ השכיר עצמו לבני אפיר הזאת (מג) עם מבנינים אביים ולא בתנה ודאי אל תנאי הראשון השכיר עצמו ודוקא שבור והשכיר עצמו בשל' אביי (מד) אבל אם אמר בתחן בשתיקה לא אמרינן דבשאר אל תנאי הראשון הא השכיר בבו למלאכה אף אל פי

שאינו

מלאכה אפ"ם אל פי

מלאכה אינו מתון כלומר אם אמר לו הפסר מתון וכן הוא בבנ"ם ות"ם בם : מג אייב בתב בסמ"ג דמל' תבו' הרא"ם מדוקדק דבפעול חוצה על הבתון לתבור אבלי רק הבעבר צריך הב"ה לסוסיף לו ע"ב ובדא"ד דוקא בשאבם בתון תבלי אבל אבם תבל ב"ם ב"ב כיון דב"ל אין בתון קונה בשבם בתון בבנם כלי ובדלעיל פ' ס"ם ב"ב הדי הבלי אל כ"ם ואין בסירתא חוצה על הבתון לתבור בבלעז"ר : מב ואם"ב בבכיר עבמו אפי' בבבכיר עבמו בבתם לעיות אבלם עוד בנם אלבך אחרי' כיון בלא אחתנם ודאי על תבאי הראבון בבכיר ועי"ז חייבי הרי"ם סיתן תש"ם בעיר ראיות אבל אם בבכיר עבמו וקבב אך בבכירות ולא חוכיר בתבאי ודאי אחרינן בעיר דתרבבו בבכירות ולא בתבאי ב"ב לא אל בתבאי בבכירות דב"ל בקבירם תרבם ובל הראיות אבביא הריב"ם בם לא ראיין לזה ודלא בבע"ם בבתב ודוקא בחוזר ובבכיר עבתם בבנם בבביים בין נרבו או הוסיפו בבכירות כין לא נרבו ולא הוסיפו לו כו' ולא ידעתי מל"ל בם : מג עם מבנינים בביים כו' כתב הבח"ם ב"ם עם מבנינים הראשונים שורבים מבתבאי הראבון כו' וכן הוא בריב"ם פי' תק"ו ועיין עוד בם : מד אבל אם עבר עבתן בבתיקם כו' דבני הרב בל"ע דבם

מב"כ

שלד

א פעידה דפועל ואין סכנה כ"ס כותן לו כלום פי' אפי' כפועל בטל אינו נותן לו ופטר כתב סטור (ונם מור"ם כתבו אסר זה מיד) דרך כלל ז"ל לעולם לא יתקיים כ"ס אלא כנה סיס יודע ופפועל לא סיס יוד' דס"ל לסס"ס לגלות אלתנו' אבל אם סניסן יודעין או סיסן אינן יודעין בפועל מפני שהמע"ם וידו על התחתונה עכ"ל הטור: כ ואם כוי מכת מדינה פ"ל מי' סכ"ת ומדגיין מור"ם המראה מקום פל מי' סכ"ת ולא נם על סיתן סכ"כ ששם מקו' דינו מכת מדינ' ברחה דלא נה כאן אלא לרמז פל מ"ם שם בפי' סכ"ת ס"ת דנתכת מדינה לפמיס יד בפועל פל פעליונה וכמ"ם שם בשם מור"ם דפשק כן במלמד ומת"ם שם עליו דלע"ד אין דעת מור"ם כמרד"כן ע"ם שהרכתי

ג דבפל בכית כוי בפועל כו' פי' כמו דבפועל המרינן המע"ם כ"כ בכ"ם בכא לגוניה מכאי בקו דהמת וסקולקין ס"ל מאני שכירות בתיס דס"ל כמכר לו בכית כל אותו שנה וכ"כ שם בתסו' הרשב"ם בשעם בברי"ת:

ד אם בקל בשכר כו' כן מעמע מת"ם פי' סכ"ט (וכיאו הר"מ) שכתב זה מדין שפיכה זה ליין זה שמכנארין דיניו לפילפי' מי"ת ומשום דאינו דומה מעם כתב מור"ם דין זה בלשון כן כ"ל:

ה והני

ז"ל בריטי' אנו לומר דשם כיון שאנא דר בביתו הוי בשכירו בע"רוס ראל"ה כא ה"ל לסנית לרוב בביתו אלא ס"ל לשכירו לאחר מעל"כ הכא שיכולים לומר אם בים לנו פיוס שביית ס"ק אלנו לכך אינו פשור מחמיס (ות"ת יכא לנו דין אף לע"ז דאם הים מתנאי בשנה ראשונה ביורר מס"ן בדירת הקבל ודר בשנה שניים ע"כ אם וכה"נ אע"נ לאלה מכר ביום אפי' אחר שעמדן רק בשמיקה) ות"מ מן דברי הרב מוהרמי"ו אם נאמר מבאון הפרנא רכיון אלא שברוהו הקבל מחוים ס"ל כש"ן אלא קניניס אע"נ בשכירות לא יאנאו לו בברשונה רק יהא כש"ן אלא קניניס אחאלים בכתות אבאולי' ואולי אפחת דעת הרב זל"ש

ח ודאי ניחא ליה כו' מנו' רמב"ן דחסלוה כיון שיהא נאנאי הבר בקיבוחו ובכנס בחלאכה משמת"ניה' ליה בחס שעשה אבר כיון אלא מיהם כו' ובראש דנה הר"ב מיירי בבני שיהא בחנאי אבר בקיבוחו ולא"ז אם לאו דוקא אלא ס"ם אחר אבשכירו ודיה בקיבוחו של אחר: ונם בראש אע"נ לידע בך אקניניס רק שיהא אבא"ם או אחר קנין אתו ובכנס בחלאכה אע"כ משמע הים ליה בכל מה אבא או אחר כן בלע"ר ודו"ק: מו יוכל הבע"ם לחזור בו כו' עיין בתסו' מהרשד"ם פו' קי"ח שחלק בין אמיר לבר חיב' דבחיב' אחרי ובחל שבורו ואין דבריו בכונו' בעיני נם בס"ם ר"ם בכתב ובשופטי' אם משמע דאין לחלק בכך ע"ש

מז מיהו בשאר פועל כו' ופע"ב בדברי מהר"ם בבתסו' מהר"ם דשם פרשא פי' ע"ז ובתסו' רשב"א פי' ז' ובתסו' רשב"א פי' ח' אחר"ב בנה דבכי ים לו דין ע"ש סיינן לקולא סיכול לחזור בו אבל לא סיסא נוחו קנוי לו כחו שבר ערני דאחרי פועל לא"ע בע"ק אמניעא מ"ח בנאה אלא קי"ל כאחר"ש בנה דבכי ים לו דין ע"ש סיינן לקולא סיכול לחזור בו אבל לא סיסא נוחו קנוי לו וכן משמע בחו"ק דקרוסין דף י"ז ע"א שבנאחי לעיל מ"ק ס"ב דפועל אין נוחו קנוי לו ובס' בנ"ל ראחר"ח נוחא לא אחר אחר בתו אבל לא סיסא נוחו קנוי לו וב

מכת מדינה ארבים אם סמלו כתו בדבר או אסר מלאים התרגשים בפתנית
פעמים א"ו אין כוונת הסב"ם על הרוב רק על הכלל כול' שכל המלמדי' בפלים
ובחולי' לא ומכאן דבר זה כו' אע"ל ואין דבריו כ"ל כזה לפע"ר דהא המדרכן
בס"ם ע' המקבל ר"ה ר"ה דאמתרוף רובא דבאני הוי מכת מדינה ומוא מוסכם
מכל הפוסקים וכ"כ הסור לטיל ר"ם סכ"ב אלא נראה דנקט ס"ם המוסל דהוי
מילתא פשיטא הא"כ נחולי אסיו
בדיכין לראות אם הרוב חולים אבל
אם כ"ם ירוח אפרוב חולים אז אסבל
ברמו מסביר הוי מכת מדינה כן
אע"ר (עיין בפסק הסר"ם מסיפקין
בהרבכי רפוס קרקא בתחלת נזיקין
במי אסכיר כיצ לתבירו ובכנס בו
ואמ"כ בתפוס שיגו אויר ודבר כ"מ
והוכרחו לברות ופסק הרב הסוכר
לאלם לו ודברו ב"ם לרבי' ופ"ם) עיין
בחסו' הסר"ם ר"ם הי' מ"ר (עיין
בתסו' רא"ם): ה אבר לפסקות
עיין בתסו' ר"ה ן' מיים סימן כ"ב:
ו דינין הרבם מדיני מלמד כו' עיין
ך בתסו' רמ"ה סימן כ':

שלה ה אסוכר את הפועל כו'
עיין בתסוכות ר"ה ן'
מיים סימן כ"ב:
ב ויש

ה וכוה פסידה דפועל לו מלמד עיין מ"ם בס"ם זה: ו אינו
נותן לו כלום ג"ו מעשה הכ"ל דרוב הסדות שבעולם אם ירד
עליהם הנסם א"ל להסקיתן כמנה דכ"ה ופועל שויים בידיעתו
ולמרינן כיה בתע"ה אפילו אי לא הראה הכ"ה הסדה לפועל קוד'
לכן מסא"כ כמניעת המס' אפיר'
אדיסו שכת' מור"ם דינו אחר זה
דאין רוב הסדות נמנעו' מלאפור
מחמת המטר ירד עליהן והכ"ם
ידוע דרך אדיסו ה"ל להתנות
וכ"כ כתו': ז אבל אם בא הנהר
נותן כו' הא דלא מפלינ נם כוס
בין דרבו לבא לאין דרבו לבא אם
אם הפועלים מבני הפיר או לא
כמו המקבל' כפ"א בשברו להסקו'
הסדה מן הנהר ופסק הנה מסוס
דפתם נהר עשוי לבא דלב' עוסין
הרבינן לאוליך המים בכל הסדה
והכ"ה הוא ידוע דרך אדיסו
ומרינו מסא"כ הפועלי' דאע"פ
שהן מסבו' מתא אינן יודעין אם
עשה כפ"ה הרינו לאדיסו איבא
דרך אם אבל אם פוסק הנהר אם
לא זה יודעין בלבבי הפיר כ"כ
כתו' פ' האומנין (דף ע"ו בד"ם
עניד דפסיק בו': ח דה"ל
להודיעם עמ"ם לפני זה: ט
דאם בקר הב"ה בו' פי' אפי' לא
הראה הסדה לפועלים בשעת
שכירתו אותן מ"מ כיון דהכ"ם
ראה אדיסו ומנאו אנים ראוים
לאפור תו לא מיקרי נרם ביזק
לפועלים דמה היה לו לעשות
אע"כ כשלא ראה הוא אדשו
קוד' לכן הה"ל להעלות אל דעתו
אחא אינ' ראוים לאפור אותו
מחמת ליחות' דהקרקע ואיך
שכר פועלים לאפורו דבראם
מדעתו אדעתו לאל' לאם אכ"ה:
י למלאכה ידו' כו' מפירש"י
(אם ריש דף ע"ו) נראה עוד
דצריך לשוכרן לאדם ידו' דאל"כ
יכול הפוע' לומר לכ"ה תן לי אדם
אחר אראוי לאופרו דמי יימר
דאאדם זו אכראתי ע"ם וכר"ם
אל"ם כתב הסור והמאסר דכמו
אאראו' כיד הפועל לומר תן לי
מלאכה אחרת כזו כן יש ראו' כיד
הא"כ לאנותו למלאכה אחר' כזו
אם כלה לו זה המלאכה ע"ם:
יא כאותם ואינו כפועל הטע'
מבואר דהפועל צרי' הכ"ה לתת

ה וכוי פסידה דפועל לו המלמד (תסו' מהרי"ן סי' י"ה ומהר"ם פאדוים סי' ק"ז):
אבל אם אין הפועל יודע דרך הנהר ובעל הבית יודע נותן לו שכרו כפועל בטל:
ב (ח) שכרו להשקות שדהו ובא מטר בלילה בענין שאינו צריך ו' אינו נותן לו כלום וכן אם בא בחצי היום אינו נותן לו מחצי היום ואילך כלום ז אבל אם בא הנהר נותן להם כל שכרן מן השמים נמתיעו:
סנס (מור ס"ה) שכר פועלים לאפור שדהו ובא מטר בלילה בתנין שאינן יכולין לאפור אם לא ראו הפועלים הקרקע פסידה דבעה"כ הוא ח דה"ל להודיעם שלא יבואו וי"ה ט דאם בקר בעה"כ המלאכה מבערב וראה שצריכה פועלין פטור בכל ענין (אם בשם רמב"ם) ופ"ל פימן אל"ג סעיף א' וכ' י"ה הא דאמרי' דאם הירע אונס הוי פסידה דפועלים היינו שאינם יודעים אם אבל אם שכרן אתם יכול לומר תן לי מלאכה אחרת כזו (ת"ה סי' אכ"ם):
ג בר"א בפועל אבל מי שפסק עם אריסו שאם ישקה שדה זו ארבע פעמים ביום ישול חצי הפירות וכל האריסין שהם משקין שני פעמים אינם נוטלים אלא רביע הפירות ובא המטר ולא הוצרך לרלות ולהשקות נוטל חצי הפירו' כמו שפסק עמו שהאריס יא כשותף ואינו כפועל:
ד מי ששכר מלמד לבנו וחלה התלמיד אם אינו רגיל באותו חולי (מ"ה אם אית הנאר) (מרדכי ר"ם הסומכין) ואפילו אם רגיל והמלמד מהעיר ומכיר בו יב פסידא דמלמד אבל אם רגיל בחולי ואין המלמד מכיר בו כגון שאינו מן העיר יג פסידא דבעל הבית ונותן לו כל שכרו משלם:
הנס (סור ס"ו) דכל לומדי תורה יותר כוח לבן בלמוד מלילך בטל ופ"ל פימן אל"ה · קנת דיני מלמד כי"ד סימן רמ"ם וכי"ד פימן רמ"ם מדין רמ"ם מדין אמה שסכיר' מלמד לבכם אם כבלם יוכל למסות יד ופ"ל פימן פ"ה א"ה ופ"ו מי שאמר לאכירו ללמוד עם כן שכירו אם פייב לבלם ופ"ל ס"ם רל"ו אם יש מסוס שסנה נהול אבל מלמד ופ"ל פימן אל"ג (ו) דינין הרבם מדין מלמד:

שלה השוכר הפועל למלאכה סתם או למלאכה ידוע ובו ג"ם:

א (ח) השוכר את הפועל למלאכה ידוע ונשלמה בחצי היום אם יש לו מלאכה כמותה או קלה ממנה עושה:
הנס (אם בשם מוסר"מ) ואם רוצה ליקח מאכירו מלאכה כזו וליתן לפועל הרשות בידו ח וי"ל דאם רוצה לאוסיף בשכרו צריך לעשות אפי' לו מלאכה בכידם מן הראשונה:
אם אין לו נותן שכרו כפועל בטל ואם היה מהחופרים או עובדי אדמה וכיוצא בהם שדרכם לטרוח הרבה ואם לא יעשה מלאכה יחלה נותן לו כל שכרו משלם ודוקא שלא הראה לו אותה מלאכה תחלה ט אבל אם הראה אותה לו וראה שלא היה בה מלאכת יום ולא התנה אינו נותן לו כלום לאחר ששלמה כמו שנתבאר בסימן שקורם זה רכל מה ששניהם יודעים יש לפועל להתנות · ואם שכרו סתם למלאכת יום אחר י יכול לשנותו ממלאכה קלה לכבירה:
הנס מלמד שאלה התלמיד נתבאר בס"ם אל"ד (סור ר"ם אל"ד והמב"ן בתסו' סי' ל') מקום שהוא פסידה דבעה"כ צריך ליתן לו שכרו משלם לפועל בטל יא דאי לא אבדי אלמי (תסו' רפנ"ם פימן אלף מ"ב ורי"ו) ואפילו יש לו

תלמידים

לו שכירתו אף אם לא יעשו' הסדה פירות כלל מה"כ משלמין לו כפי מלאכתו משא"כ אריס דאם אין הסדה עושה פירות אינו נותן לו הפ"ם אום דכר מ"ם כשעושה פירות מקבל פירותיו כפי מה שהתנה עמו אפי' לא השקו כלל דמזלו גרם ומן המים נסתיים: יב פסידא דמלמד כב' כתבתי בסי' אל"ג וכר"ם זה דנראה אם אזור ומקבלו אחר שבכריח אתם ולא א"ל לנכות לו בשכרו דצריך ליתן לו שכירתו משלם דומיא דפועל ע"ם: יג פסידא דבע"ה עיין פרשי דין זה בר"ם שאחר זה בהגהו' מור"ם ז"ל: יד ופ"ל סי' פ"ה כו' מי שאומר לאכירו כו' ע"ם אלא כת' אם מדין זה מידי כפירום אלא מכללא כלמד מדכתב אם בם"ה דדוקא אם שבתים לאתנו שלמד כו' הוא דפטור וכן בם"ו דוק' אם התנה אם אחר אחר כפני אחי אכן הוא דפטור הא לא הכי פייב זה השוכר לאלם לו לתלמד ואינו יכול לומר משאם פייבי כך ועמ"ם מור"ם עוד מדיני' אלו כפי' אל"ו ס"ה בהנ"ה:

שלה ה ויש אומרים דאם רוצה לאוסיף לו בשכרו כו' עדיפא מיניה כת' מור"ם בסי' אל"ג והוא מהמרדכי דה"ה יכול לאזור כפועל אף אחר שהתיל לעשות לו מלאכה אם כפועלים יכולי' לאכיר בפסק המקו' אחר אפי' למלאכ' בכידם מזו ורוצים לאוסיף לבן אם בשכרן כפי בכידות המלאכה ע"ם בם"ג בהנ"ה: ב אבל אם הראה אותו לו כו' בפרישה כתבתי דצ"ל דהיינו דוקא בשלא שכרו לאותו מלאכה פל יום א' אלא א"ל אם שכרו פל יום א' דהרא' לו אותה המלאכה יכול הפועל לומר מדשכרת לי פל יום א' אחרת ודאי' יש לך עוד מלאכה כיוצא בזה המקום אחר לעשות בה בשתמר' מלאכה זו שהראתי: ג יכול לשנותו ממלאכה קלה לכבידה דמדשכרו אתם הרשות ביד ב"ה ליתן לו מתחילה מלאכה בכידם ומשום דנתן לו מתחלה קלה לא נרע: ד דאי לא אבדי אלמי דפקודי ה' יתרי' משמתי לב נם משום דאתם

מלמדים רגילי' לעשות מלאכת

למוד

לתוך הנערים כל היום ואי לא מיפסקו ס"ל כסיגוי וקלסי דומיא דפועל סכ"ל : ס ואין כ"ס יכול ליתן לו כסר אחר ז"ל מוסר"ס במרדכי דליתוד הסכמה אינו כסתר מלאכה לומר לו לא וסכור עצמך למלאכה אחרת בי"ם תלמיד מכין וקל כליתודו ויש תלמיד סורס כליתודו פכ"ל וכראה דס"ל דתלמיד זה שהוא קריף כראסון לו יותר לא קלקו כזה מאחר שפל הרוב אין דעות הכתלמידים שוים גם יש כמה ענינים מדעת המלמד בוא בכסר מ"מסכירו אף מאינו מתכין הליתוד מסא"כ הי"א שמולקין וס"ל שהכל תולה בענין הליתוד דלכך שכרוסו מתחילה ° וכראה לי דאם שכרוסו מתחלה אתם ללמוד אם כפרים ה"ו אוכמה שפרש אמו דלכ"ע יכול ליתן לו אא"כ במקום כראסון אף כלא אוכא ודומה לסכרוסו למלאכה אתם דיכול להליעו מקלה לכבידה וכל"ל וק"ל : ו פועל מקיבל עליו כל אוכסא כו' דומה לזה כתב הטור והמסכר לפיל כפי' הכ"ה ע"ם : (הנ"ה וכן אם אלא אחרי אתתו ולא רצתה לבא דקייב לשלם הרא"ם בתשו' כלל פ"ד ד"מ כ') : ו להכיא לו אליקות ° וכ"י ☞ פ"נ בשם הנ"ל בתשובה ראוכן שמכר לחתפון שיתמשו בדרך נפיתתו ומת ראוכן בחני בדרך נותנין לו כל שכרו ופיין שם שהאריך בזה ד"מ נ' :

ס דהרי כבר עשה הפליע אליקותיה פיין בח"מ שם נפ"ע דשכירות ותתנא שכתב יסוב ד"ל לשוכר פועל להכיא לו תכואה והלך ולא תנא דאינו משלם לו אלא כפועל בטל דשאני התם דשכרו להכיא לו סך תכואה בכמה אליקות ואינו תן השכרה שישלם לו שכרו משלם על כמה אליקות כיון שלא עשה כלום אלא נותן לו שכרו כפועל בטל שלכל אותן אליקות כיון שכיטל לוה הפועל מתלאכתו הייש נשכר לאחרים ובכרוסו לאחרים שדיבו והלך ומלאוהו לאה דשכרו על כל היום ומשלם לו שכרו על כל היום כפועל בטל כמ"ש בטור וכדברי המחבר ריש סימן ש"נ מהא"כ בשוכר זה דלא שכרוהו אלא להלך זה דיכיא לו ענין פרטי והרי עשה כבר אליקתו ת"ש וכ"י הכיא לאזנו ופד"ר שם כתבתי דמ"ש אילך המ"מ כין שכרוהו לכל היום לשכרוהו לפ"א ולא אילך בין שכרוהו למשא כבד לשכרוהו לקלה כדי לתרץ דשם מסתם דאמילו על הליכה שהלך לשם אינו משלם אלא כפועל בטל ופ"ז מהני מסוס דשליכה בטילה אגל השכירות שכרו לעשות לו מלאכה כל היום פ"ם שכוה יפתי גם כן לדברי הראב"ד ולא ° כפ"ם שיראה מל' שפי' לדברי הת"ת בענין אמר של' * הת"ת אינו כן גם שכרתו שלוטה ודו"ק : ס אבל אם שלם אליק עם אגרת : ואגלא מי שנשתלחו לו כו' דברי מור"ם ז"ל בזה מגומגמים המקור דין זה הוא מהמרדכי דס' האומכין הביאוהו בעצמו בד"ת שלו בס"ו זה ז"ל אליק שהיה נוסא אגרת בשכר ואגלא תגר ואזר וכראה דהוי פהיגא דפועל בין שהיה לשניהן לידע האומנם (כ"כ שם במרדכי האומנם וכד"ת השמיטו פ"ם) או אלא לידע כו' ואליקות זה אפילו מאני דרך שהלך לא ישוב ול"ד לשכר אחור ואת בשני הדרך דשתם לי כפי למיתב עד שכא אגרי כפי למיתב ליה (פי' דמיירי דגם שכא יכול הוא לאחור שיזורתו וכמ"ם בטור ואחור"ם בס"ו ה"י פ"ב פ"ם) אבל שכא לא נכנה כלו' בהאליקות עכ"ל . וכראה שלו' המרדכי דס"ם דאיירא לאליק אוכם בשיתו בהאמצע דרך והאוכם היה שמצא תגר ור"ל בתגר אויבי וכבלי מלחמות עד שלא היה יכול להלוך עם האגרת אמצתו ואזר בשני הדרך וה"ם ל' המרדכי ושעתו ובעינו אבל אל' מור"ם ז"ל אמשמע שפי' תגר אויבי ופי' ל' המרדכי שבשתלא הסליק עם האגרת לאזור ופנע בו הסוכר בשני הדרך ול"ב דאין זה מיקרי אוכם ועוד כיון דעכ"פ עשה תכלית אליקתו דהמבוקש היה שיגיע שכתב לידו וסרי הגיעו לאה לא ישלם שכירתו אפילו אשלם וכ"ם אחני הדרך שהלך ואף אם נאמר דמיירי דהשוכר אעצמו אנאה הסוכר ודיבר עמו ולא צריך לאליקת הסליק הסוכר ואסורו בשני הדרך עכ"פ לאה לא ישלם לפטות אה שהלך ונם אין זה ענין לשוכר אחור ואת בשני הדרך . ° ופ"ם הלך בדרך אור"ם רק שהוסיף תיבת לא ואתה ז"ל ואם אגרת והלך. * ולא אנא אותו שלא אליו אין לשליח כלו' שהיה לו להמתין כו' כא לתקן בתיבת לא קנת אתיבת הכ"ל אבל גם הוא לא יצא אחבוכת רוח קושיות הכ"ל והוא דברי אין זה אוכם ואתי אני דרך דקאמר ואם ענינו לשוכר אחור ואת בשני דרך ונם עיקר הדין אין נראין דברי אלא יש לדאות זה לאה שבתב המחבר ס"ם לפני זה והוא הסכמת כל הפוסקים דהשוכר את הפועל להכיא לו אליקות והלך ולא אנא דנותן לו שכרו משלם ודו"ק :

ב ויש אומרים דיכול ליתן לו כסר כו' עיין במהרי"ק סימן קי"ב : נ"ב המלמד אם כן מכירו אלא אדעת ז"ל דמייב כו' ולפע"ד ליכא למ"ד אבי דלא קאמר מהר"מ במרדכי ובהגמ"ר אם ע"ז דלא נרע מיזורד לתוך שדה אחירו אלא בראות הייכו לומר דכאו דהתם משלם לו כיון שהנהנה ס"כ אכא כיון דס"ל לאוד אם בני ונלי דעתים דכיאא ליה מ משלם מה שהנהנה ואפילו תיאא דדעת מהר"מ כת"ם שרב מכל מקום לפי ענינות דעתי מיקר כהרשב"א דראייתו ברורה מה"ם ע' אין כין המורד דף ל"ז ע"א וכן מהשמע בהרא"ש ור"ן אם וכן בתוספות אם וכן כתבו כל הפוסקים בשתמת דהמורד אינו אלא אם מהכירו אף על פי שאמור ללמוד עמו בתקום אחר אלא אם אחר מכל מקום מותר ללמוד אם אכו וכמו שהתבאר בי"ד סימן רכ"א ס"ב ס"ם ודו"ק : ד אדרין אם המלמד כו' ובריך לשלם למלמד : ס ובשבע נגר אחר כו' ואם לא אים אחר אים נוטל בלא שבוע' וכן מוכח בהרדכי : ו להכיא לו אליקות כו' (הנ"ה בל"י ס"ב בתב בשם רשב"א בתשו' ראוכן שמכר לשמעון שיתמשו בדרך בלשיעתו ומת ראוכן בחני אדרך נותנים לו כל שכרו ופ"ם אשאריך בזה ד"מ נ' עכ"ל המ"ע) ה נותן

ג ° (מרדכי פ' אמומכין ובפ"ה דקידושין) ד דאמרי כבר אשה אליקתו ה אבל אם שלם אליק עם אגרת אלא אנא מי שבשלחו אליו ואזר אין לשליח כלום אלא א"כ שוי לכשה"כ לידע ולא לשלי' דאז הוי פשיטא דכשה"כ כמו שיתבאר לפיל סימן של"ד) :

ואם היה דבר כבר מה שיש לו להביא מנכה לו שאינה רומה בא טעון לבא ריקן אא"כ הוא מאותה שדרכה לטרוח ° (המ"מ שם) :

ג ° (רמב"ם שם) שכרו להביא תפוחים לחולה והלך והביא ומצאו שפותו או שהבריא לא יאסר טול מה שהבאת בשכרך אלא נותן לו כל שכרו וכן כל כיוצא בזה :

שלו השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו וכו' ד' סעיפים :

א ° (ג' פסוק ס"ג) השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן

שפתי כהן חושן משפט שלז שלח הלכות שכירות פועלים מאירת עינים

שלו א נותן לו שכרו משלם - פיין בפת"מ ס"ק א' עי' וכ"ל אס"ם הוא (אם נסור סי' ל"ז סס"ר) ת"ס המתרער נריך לשלם וגל"ל המתרער דעל הסוער נלשלם לפועל כו' ובכל ל"ס הס"ם והפוסקי' אין חיב' זו נחב' ואין לו סוס רקרון נל"אנל ל"ב סבוונת הרמ"ם על סוף סברייתא' וסוס דעוזר ונוטל המתרער לף הסכנסו דהיינו מה שנוס המלאכה לפרים ומ"ב אין לו נניסה לפרים כלל אם המחזיק לא סכר לו ויוסר מספר פרישי סניר נמ"ל סיסן סי"ב נסמ"ע נפי' דברי הרמ"ם הס ומ"ב אין נריך לבניס כלל ודו"ק: ב אבל אם שכרו בשל חברו בו' כתב המרד' ריס כ"ק נשם מוסר"ם ודוקא נתכן ופס לא יוכל לומר סול הס הפשית בשכרך אבל בחיוי דאכיל' בגון חסין וסעורין סוחשין לו (כ"ל דהיינו בשום כשעור השכירות) אבל זכן כתב הנמ"ס פ"ס מהשכירות וסביאו ג"כ נסנ"ם הס"ם וביין בשל"כ"ם ודו"ק ונ"ין בחרדכי סכן כרשם לו נחנו' וי"ל דברי מלוחות לא מחלין ולא מוריחין: ג שכרו נפני חברו בו' עיין ברש"ל ע' בחרא דב"ק סיסן כ"ם: ד הנה הפשית בשכרך בו' אפילו אין לו לבעל הבית רק זס נריך לשרות ולחכור ולהסחרל לו תעות מזומנים כ"כ סתו' והרחב"ן וסכתוקי יוסף ר"ע המובר פירו' בשם ר"ת וכ"כ הרא"ם פ"ק דב"ק זהביאו ראיה מפ' הבית והעליה פ"ם וכ"כ הביאור דף ע"ם וכ"כ בעל' ס מתרומות שער ד' ריס ח' ב' וכן מסמע לשיל מרדכי בריש ב"מ שביאם ב"י לעיל סיסן ק"ם מהו' ג' ע"ם: ה אם הוא ברשותו - ורעת הר"ן וב"י הוף ע"ח ריכול לחזור בו בכל זמן אלא הנס אותם כרלעיל סיסן קס"ו בני כותל בנ"ו וכתבו דלפ"ז בחשכון לא הנס וכ"ם הסחבר נוסף כתב בסיסן ע"ב סכ"ו בן בחשכון וכן רמ"ם סיסן ע"נ סי"ז מ"ם ופיין בסמ"ע ס"ק ס' נמ"ם י"ל דבאני הכי דחייב לו שכירות הבולתו בו' ופיין בל"י הוף נ"מ כתב מירן הנת בשנגון אחר וע"ל סי' ע"נ מכ"ו: ו שכרו לשאור לו בו' עיין בסרמ"ם שביאם הסור ודו"ק:

שלז א הפועל הפוסס מלאכה בו' אית בס"ם נכרם רעיך ולא אל הקרם וס"ם אל עכו"ם לא לחאי דקי"ל נול מכחתי לאור כן הוא בס"ם ועיין בחמ"ם ס"ק א': ב הסומר

שלו א נותן לו שכרו משלם ע"ל בסיסן ל"ז בעור בסס"ד מכתב בסס הרמ"ם כדין אריס הבא לבעיד להמחזיק בהשדה נגד המתרער אפ"י שטרח בהמתרער צריך לשלם לו שכר טרחו כדין הסוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל אחרים אל"ל ואתכתי אם אל"ל הסוא ס"ם מ"ם המתרער צריך לשלם ול"ל הסוכר לפועל הסשכר לעשו' בשלו והראהו בשל אחרים כמ"ם הטור והמחכר כאן והוא ברייתא' ערוכה והסכמת כל הפו' ס"ם ודו"ק: ב וחוזר ונוטל מכש"ם מה שהנכסו פ"ל ר"ם אל"כ מ"ם הטור והמחכר מוס ומ"ם אם סק"כ: ג ומ"ל לומ' עול מה שעשו' בשכר' וכ"מ אם אינו הוא כדי שיבו' הסכירו' ואף אם הוא כדי צריך לשלם לפועלים המזומנים כדין פועל ופע"ר: (הנ"ם וכתב המרדכי ריס ב"ק בשם מוסר"ם דדוקא כתבן וקם לא יוכל לומר עולמה הפשית בשכרך אבל בחיוי דאכיל' בגון חסין וסעורין הוא מחוייב לו (כ"ל דהיינו בשום כפעור השכירות) אבל זכן כתב הנמ"ם פ"ס מהשכירות וסביאו ג"כ נסנ"ם הס"ם וביין בשל"כ"ם ודו"ק ונ"ין בחרדכי סכן כרשם לו נחנו' וי"ל דברי מלוחות לא מחלין ולא מוריחין:

כנס (מרדכי פ' ז' כ') (נ) שכרו בשני חברו ושתק חכירו שתיקה כהודאה וחייב לתת לו שכרו ס וסו' סדין בשול' מלמד לכן חכירו (שם וכפול לעיל סי' פ"ם ס"ו) ו אחר שאחר לתתנו תלמוד עם כנך ואני אשלם לך שטר מלשלם לו: (שם וכפול שם ס"ם)

כ השוכר את הפועל ז לעשות בשלו ח או ללקט לו דבר של הפקר א"י לומר טול (ד) מה שעשית בשכרך ואם נתרצה הפועל לישלו בשכרו ואחר כך חזר בו אין שומעין לו והוא שעשה משיכה או הגבהה ט (ס) או שהוא ברשותו (שור פ"נ בשם הרמ"ם):

ג (ו) שכרו לשמור לו דבר של הפקר יכול לומ' לו טול מה שעשית בשכרך לפי שעדיין לא זכה בו בעל הבית ויר ויילך הוא ויזכה בו:

ד השוכר את הפועל ונאחז באנגריא לעבודת המלך א"י לומר הריני לפניך אלא אינו נותן לו אלא כפי מה שעשה עמו:

שלז דין אכילת פועל בשעת מלאכה ממה אוכל או מתי אוכל ובו כ' סעיפים:

א (ה) פועל העושה מלאכה לבשה"כ ברבר מאכל הרי זה אוכל ממה שהוא עושה ב אפילו אינו עושה לא

ה (ה) נותן לו שכרו משלם ג וחוזר ונוטל מחבירו מה שהנהנו ד ואי"ל לו טול מה שעשית בשכרך אפי' לא אמר לו שכרך עלי אלא שכרו סתם ד (ב) אבל אם שכרו לעשות בשל חבירו סתם יכול לומר טול מה שעשית בשכרך ואם א"ל שכרך עלי אינו יכול לומר לו כן:

ו (מרדכי פ' ז' כ') (נ) שכרו בשני חברו ושתק חכירו שתיקה כהודאה וחייב לתת לו שכרו ס וסו' סדין בשול' מלמד לכן חכירו (שם וכפול לעיל סי' פ"ם ס"ו) ו אחר שאחר לתתנו תלמוד עם כנך ואני אשלם לך שטר מלשלם לו:

ז אבל אם שכרו לעשות בשל חבירו אינו יכול לומר טול מה שעשית בשכרך אלא אם אמר לו שכרך עלי אינו יכול לומר לו כן:

ח אבל אם שכרו בשל חבירו ואמר לו חבירו אל תעשה בשל חבירו אלא בשלי אינו יכול לומר לו כן:

ט אבל אם שכרו בשל חבירו ואמר לו חבירו אל תעשה בשל חבירו אלא בשלי אינו יכול לומר לו כן:

ז אבל אם שכרו לעשות בשל חבירו ואמר לו חבירו אל תעשה בשל חבירו אלא בשלי אינו יכול לומר לו כן:

ח אבל אם שכרו בשל חבירו ואמר לו חבירו אל תעשה בשל חבירו אלא בשלי אינו יכול לומר לו כן:

ט אבל אם שכרו בשל חבירו ואמר לו חבירו אל תעשה בשל חבירו אלא בשלי אינו יכול לומר לו כן:

לעשו' בשלו והראהו בשל חבירו הוא כיון שהפועל אבר הוא שלו ע"ל בעור בפ' אל"ם שפי' הרא"ם נ"כ לדברי הרמ"ם שכתב שכרו לעשות בשדה פתוח דר"ל אל"ה אל הוא אל חבירו אבל הפועל יודעו וכמ"ם אם פ"ק ט' ופע"ר: ם וה"ם הסוכר מלמד לכן חבירו פי' כפני חבירו אבי הכן ואני הכן אותך וכבר כתבו מור"ם בסי' פ"ם ו' ואם כתב מלתא בטעמא ע"ם: ו אחר שאחר לעקרו תלמוד כו' במרדכי כתב לעקרו הפשיר וכ"כ מור"ם לשאי דינא לעיל בסימן פ"א ס"ו וכ"כ בד"מ אם ונם כאן ונם כתב מלתא בטעמא ז"ל כיון דלאו אבי הוא וכל"ם חייב לתמוד עם כנו יכול לומר מאשר סייתי בך כו' ע"ם: ז לעשות בשלו כו' קמ"ל כוס דאם"ג דאוסר בשלו וכידו ליתן משלו למי שירצה אם"ם אינו יכול לומר טול מה שעשית בשכרך ול"ת דוקא בריאה דאשר בשל חבירו הוא דאינו יכול לומר טול מה שעשית כיון דאינו שלו אלא אל חבירו אבל בכנו ולכן אינו יכול לומר טול מה שעשית כיון דאינו שלו אל חבירו ואפ"ר: (הנ"ם וכתב הרשב"א בתשו' ס' תרמ"ג ראוכן אשר מלמד לשכם אלא ע"מ אם יעשה מלאכתו בראוי ואלא ימשוך זמן אשר אלא עד הפשר הרי מודה מקלת וחייב ס"ד ופ"ם פי' אלף קל"כ): ח אז ללקוח לו דבר אל הפקר דמיד אשנבנו מן הארץ כאלו נבר רבו וכא לרשותו דמי ואפילו לא"ד המנביה חייאם לאחרו לא קנה אחרו בפועל מודה דידו כיד רבו דמי ופ"ל ר"ם ר"פ ס"ג: ט אז אסוה ברשותו ואפ"ג דלעיל בפי' קפ"ו בחי אבאלו בלינתו אל אחרו ואמר בעל אחרו לבעל אנינה בנה אותה ויהא אלך בת' אחר והמחכר דאין אותפין לו אלא בעל אחרו לריך לפנותם ואם כתרצה בעל הבנינה בכך ופינה אותם ויפר זה ואמר תן לי אחרי ואתן לך אחרך אין אותפין לו אחר כל זמן אלא פינה אותן אפי' בן בפאירו אל זה לא קנה לו אחרו אלא כיון אלא לדאותו בכ"ל וה"ב נאמר אלדאותו כיון אף אפן תוכאין בראותו ו"ל דאמרי אבא דאיב לו אחרתו פעולתו וכאל"ל טו"ל זה בשרך מיד קנהו מאא"כ לעיל דאין פליו אוס חיוב אחר קודם שיפנהו וק"ל: יוד וילך אוה ויזכה בו פע"ר אבתבתי אל"ל אחר אוה ויזכה בו' ר"ל כיון דאל בפקר אוה אחרי יכול לומר לו לך זכה בו אמא"כ בשברוהו לעשות בשל אחרו דאינו יכול לומר זכה בשל אדם אחר א"נ אנה אוכה אוה זה לאמר אילך ויקדים נאמו לזכות בו מן אפקר דהיינו אנבנאה מו אמיבה דאם יקדימהו אחר לזכות בו יהיה קרא מנאן ומנאן כיון דידע דאל אפקר אוה אחרי אוה אאלו אחרו לעשות בשדה אל אחרו וידע בו אפועל וכ"ל:

שלז א פועל אפשה מלאכה בו' כלל דיני דאי' זה יאכלנו לא מדאתיב (כפ' כי תצא) כי תבא בכרם רעיך ואכלת אנבים כנפשך בשבעך ואל כליך לא תתן ודרשינן בנמרא כי תבא בפועל אכתוב מדבר בא"ם לא תבא אליו אבאם - אבל אם אינו אוכל אל אחרו אל אקדם ואכלת ולא מונך (פי' לאכול איין ולזרוק אחרלים) אנבים ולא אנבים ודבר אחר (דהיינו לאכול בענבים בחלת ולאתקן בדי שיאכל אחרכה) כנפשך אם בנפשך אם אפשרת אחרת - בשבעך ולא אכילה בשבע - ואל כליך לא תתן בשבע אחתה נותן לכליו אל בעל אבית אתה אוכל (והיינו בשבת נאר אלאכה) ובשבע אחי אתה נותן אחי אתה אוכל - עוד דרשו מדכתי' לא תאסור שור בדישו והיינו דבר אלוס קודם אנגמרה מלאכתו לאחר ואלפינן בנמר' דכתיב לא תאסור שור בדישו שור דבר' רחמנא ל"ל אלא כל בהמות אסורין דילפינן שור שור מבנת לאקושי אוסר לנאסר אם שור אוכל מן אחלוס והיינו דים אף אדם דהיינו פועל ואם פועל אוכל מן המאוכר דהיינו כרם אף שור ע"ם: ב אפילו אינו עושה לא בידיו ולא ברגליו כו' קמ"ל דל"ת דבפינן פועל דאוכל

בידיו וברגליו בשעת דישה דומיא דשור אלא דרשינן מדכתיב בפועל כי תבא ביאה אתם משמע בכלאתם אתה בהמת שם לאכול : ל ואסור לחוסמו ואף על גב דילפינן מכנפשך דאם אסמו פטור וכל"ל שייכו פטור ממלקות ולא ילפינן לה מטור דאם אסמו חייב מלקות אבל איסור אכ"פ איכא מיהו שייכו דוקא כשאסמו בפל כרקו אבל אם מתכה אמו אלא יאכל אין בו איסור כלל : ד שלומי משלם כשיעור שהיה אוכל : ה בגרולי קרקע דומיא דכרם ודישה שכ"ל : ו במשובר בתשלה אמר דמשעת גמר מלאכה אתה מתחיל

לאכול ולא קורם לכן ואח"כ אמר דעד אתי אתה סולך ואוכל וכשלו אחר שיעבל אוכל אפילו במשובר רק שיהא בגמר בישולו ותתקילין ליתן בכליו שלב"ם ועושה ואוכל גם בתלוש עד שבגמרה מלאכתו למעשר או לאלה וכמו שיתבאר :

ז ומוסק בזיתים ואורה בתאנים וגודר בתמרים ובתלוש מהקרקע קורם שיגמר סוף מלאכה המחייבת אותו ח בחיוב האחרון שבו אבל העוש' ברב' שאין לו גדולי קרקע כגון החולב

ט והמגבן והמחבץ אינו אוכל וכן העושה במחובר שלא בשע' גמר מלאכה כגון העודר בגפנים או מכסח שורשי האילנות יוד ואפי' המנכש בבצלים ושומים כגון שעיקר הקטני' מן הגרולים לא יאכל מהם ואע"פ שהיא גמר מלאכת הקטנים שעיקר מלאכה לצורך הגרולים להרחיב להם ועדיין לא נגמרה מלאכתן :

ג העושה בתלוש לאחר שנגמרה מלאכתו למעשר כגון יא בודל בתמרים ובגרוגרות אינו אינו אוכל שכל דבר שאין אחר חיוב מעשר חיוב אחר כגון תאנים יב וענבים לאחר שנתחייבו במעשר אינו אוכל ממנו וברבר שיש בו חיוב אחר כגון יג חטים העומדים לעשרת פת שחייבת בחלה אוכל יד עד שיגמור מלאכתו להתחייב בחלה ולאחר מכאן אינו אוכל :

ד הבודל בתמרים רעים שלא נתבשלו כל צרכן ונותנים אותם בסל ומתחממים ומתרבכים שם עדיין לא נגמרה מלאכתן ויכול לאכול מהם :

ה טו נפתחו חביותיו ונתפרסמו עיגוליו ושכרו לעשות בהם לא יאכל מהם שכבר נתחייבו במעשר בר"א כשיודע הפועל שנפחתו אבל אם לא ירע וסבר שעדיין לא נתחייבו במעשר חייב לעשר ולהאכילו :

ו טז (ג) השומר במחובר יז אפילו בשעת גמר מלאכה אינו אוכל אבל השומר בתלוש עד שלא נגמרה מלאכתו אע"פ שאינו אוכל מן התורה אוכל מהלכות מדינה שנהגו כן :

ז יכול הפועל לאכול יותר משכרו כגון ששכרו אינו אלא דינר יח יכול לאכול קשות או כותבת שוה סלע ומכל מקום מלסרין אותו שלא לעשות כן כדי שלא ימנעו מלהשכירו :

כנס ° (סור ס"ו) יט (ג) וי"ל דוקא שסכרו לעסות כל היום לא יאכל אבל אם סכרו רק לנקוט כ קשות אחד לא יאכלנו ואפילו סכרו כל היום לא יאכל קשות הראשון שנוקש אלא יתן מתנה לכליו של בעל הבית ואחר כך יאכל הוא :

ח כא היה משמר ארבע או חמשה ערימות של חמשה בני ארם לא יסלא כריסו מאחר מהם אלא אוכל מכולם לפי חשבון :

ט כב היה עושה בתאני' לא יאכל בענבים אפילו שכרו לעשות בשניהם אבל יכול הוא למנוע עצמו מלאכול עד שסגיע כג למקום היפות ואוכל לפיכך הפועלים עד שלא הלכו שתי וערב בגת אוכלים ענבים ואין שותים תירוש מפני שאין מלאכתן ניכרת ביין והוה ליה כעושה במין זה ואוכל במין אחר משהלכו שתי וערב אוכלים בענבים ושותים בתירוש :

כ היה

ב במה דברים אמורים שאוכל כשהוא עושה ה בגרולי קרקע ו במחובר בשעת גמר מלאכה בגון בוצר ענבים

ז ומוסק בזיתים ואורה בתאנים וגודר בתמרים ובתלוש מהקרקע קורם שיגמר סוף מלאכה המחייבת אותו ח בחיוב האחרון שבו אבל העוש' ברב' שאין לו גדולי קרקע כגון החולב

ט והמגבן והמחבץ אינו אוכל וכן העושה במחובר שלא בשע' גמר מלאכה כגון העודר בגפנים או מכסח שורשי האילנות יוד ואפי' המנכש בבצלים ושומים כגון שעיקר הקטני' מן הגרולים לא יאכל מהם ואע"פ שהיא גמר מלאכת הקטנים שעיקר מלאכה לצורך הגרולים להרחיב להם ועדיין לא נגמרה מלאכתן :

ג העושה בתלוש לאחר שנגמרה מלאכתו למעשר כגון יא בודל בתמרים ובגרוגרות אינו אינו אוכל שכל דבר שאין אחר חיוב מעשר חיוב אחר כגון תאנים יב וענבים לאחר שנתחייבו במעשר אינו אוכל ממנו וברבר שיש בו חיוב אחר כגון יג חטים העומדים לעשרת פת שחייבת בחלה אוכל יד עד שיגמור מלאכתו להתחייב בחלה ולאחר מכאן אינו אוכל :

ד הבודל בתמרים רעים שלא נתבשלו כל צרכן ונותנים אותם בסל ומתחממים ומתרבכים שם עדיין לא נגמרה מלאכתן ויכול לאכול מהם :

ה טו נפתחו חביותיו ונתפרסמו עיגוליו ושכרו לעשות בהם לא יאכל מהם שכבר נתחייבו במעשר בר"א כשיודע הפועל שנפחתו אבל אם לא ירע וסבר שעדיין לא נתחייבו במעשר חייב לעשר ולהאכילו :

ו טז (ג) השומר במחובר יז אפילו בשעת גמר מלאכה אינו אוכל אבל השומר בתלוש עד שלא נגמרה מלאכתו אע"פ שאינו אוכל מן התורה אוכל מהלכות מדינה שנהגו כן :

ז יכול הפועל לאכול יותר משכרו כגון ששכרו אינו אלא דינר יח יכול לאכול קשות או כותבת שוה סלע ומכל מקום מלסרין אותו שלא לעשות כן כדי שלא ימנעו מלהשכירו :

כנס ° (סור ס"ו) יט (ג) וי"ל דוקא שסכרו לעסות כל היום לא יאכל אבל אם סכרו רק לנקוט כ קשות אחד לא יאכלנו ואפילו סכרו כל היום לא יאכל קשות הראשון שנוקש אלא יתן מתנה לכליו של בעל הבית ואחר כך יאכל הוא :

ח כא היה משמר ארבע או חמשה ערימות של חמשה בני ארם לא יסלא כריסו מאחר מהם אלא אוכל מכולם לפי חשבון :

ט כב היה עושה בתאני' לא יאכל בענבים אפילו שכרו לעשות בשניהם אבל יכול הוא למנוע עצמו מלאכול עד שסגיע כג למקום היפות ואוכל לפיכך הפועלים עד שלא הלכו שתי וערב בגת אוכלים ענבים ואין שותים תירוש מפני שאין מלאכתן ניכרת ביין והוה ליה כעושה במין זה ואוכל במין אחר משהלכו שתי וערב אוכלים בענבים ושותים בתירוש :

כ היה

לא ביריו ולא ברגליו רק שנושא על כתיפו ג ואסור לחסמו שלא יאכל (ומה מאמו ד שלומו משלם ליה מלקי לא לקי) ° (סור ס"ג כנס הרמ"ם) :

ב במה דברים אמורים שאוכל כשהוא עושה ה בגרולי קרקע ו במחובר בשעת גמר מלאכה בגון בוצר ענבים

ז ומוסק בזיתים ואורה בתאנים וגודר בתמרים ובתלוש מהקרקע קורם שיגמר סוף מלאכה המחייבת אותו ח בחיוב האחרון שבו אבל העוש' ברב' שאין לו גדולי קרקע כגון החולב

ט והמגבן והמחבץ אינו אוכל וכן העושה במחובר שלא בשע' גמר מלאכה כגון העודר בגפנים או מכסח שורשי האילנות יוד ואפי' המנכש בבצלים ושומים כגון שעיקר הקטני' מן הגרולים לא יאכל מהם ואע"פ שהיא גמר מלאכת הקטנים שעיקר מלאכה לצורך הגרולים להרחיב להם ועדיין לא נגמרה מלאכתן :

ג העושה בתלוש לאחר שנגמרה מלאכתו למעשר כגון יא בודל בתמרים ובגרוגרות אינו אינו אוכל שכל דבר שאין אחר חיוב מעשר חיוב אחר כגון תאנים יב וענבים לאחר שנתחייבו במעשר אינו אוכל ממנו וברבר שיש בו חיוב אחר כגון יג חטים העומדים לעשרת פת שחייבת בחלה אוכל יד עד שיגמור מלאכתו להתחייב בחלה ולאחר מכאן אינו אוכל :

ד הבודל בתמרים רעים שלא נתבשלו כל צרכן ונותנים אותם בסל ומתחממים ומתרבכים שם עדיין לא נגמרה מלאכתן ויכול לאכול מהם :

ה טו נפתחו חביותיו ונתפרסמו עיגוליו ושכרו לעשות בהם לא יאכל מהם שכבר נתחייבו במעשר בר"א כשיודע הפועל שנפחתו אבל אם לא ירע וסבר שעדיין לא נתחייבו במעשר חייב לעשר ולהאכילו :

ו טז (ג) השומר במחובר יז אפילו בשעת גמר מלאכה אינו אוכל אבל השומר בתלוש עד שלא נגמרה מלאכתו אע"פ שאינו אוכל מן התורה אוכל מהלכות מדינה שנהגו כן :

ז יכול הפועל לאכול יותר משכרו כגון ששכרו אינו אלא דינר יח יכול לאכול קשות או כותבת שוה סלע ומכל מקום מלסרין אותו שלא לעשות כן כדי שלא ימנעו מלהשכירו :

כנס ° (סור ס"ו) יט (ג) וי"ל דוקא שסכרו לעסות כל היום לא יאכל אבל אם סכרו רק לנקוט כ קשות אחד לא יאכלנו ואפילו סכרו כל היום לא יאכל קשות הראשון שנוקש אלא יתן מתנה לכליו של בעל הבית ואחר כך יאכל הוא :

ח כא היה משמר ארבע או חמשה ערימות של חמשה בני ארם לא יסלא כריסו מאחר מהם אלא אוכל מכולם לפי חשבון :

ט כב היה עושה בתאני' לא יאכל בענבים אפילו שכרו לעשות בשניהם אבל יכול הוא למנוע עצמו מלאכול עד שסגיע כג למקום היפות ואוכל לפיכך הפועלים עד שלא הלכו שתי וערב בגת אוכלים ענבים ואין שותים תירוש מפני שאין מלאכתן ניכרת ביין והוה ליה כעושה במין זה ואוכל במין אחר משהלכו שתי וערב אוכלים בענבים ושותים בתירוש :

כ היה

ג מסומר במחובר כו' עיין בתשובת מנחת עזרי' סימן מ"ז : כ וי"ל דוקא כו' הא דכתב מור"ם וי"ל מדברי המחבר וסיימן הן דברי הטור ר"ל לפוקי בית יוסף ובחב דברי"ף ורמב"ם לא ס"ל כן אכ"ל סמ"ע ולא דק קצת דב"י כתב דגם הם ס"ל כפוקי מדהסמיכו ע"ם :

ד לא

מסניסן כי רויחי לנשותי סכיחי עפ"ר :

שכתי כהן חושן משפט שלז הלכות שכירות פועלים מאירת עינים

כד לא יאכל בנפן אמר כו' מיכתי' הוא בגמרא מי כתי ממה שאתה נותן לכליו של כ"ה אתה אוכל וחרי אינו או דלמא לא בעינן אלא חמין שאתה נותן וחס"ק סס בגמרא למסקנא מהכתי' היה עושה בנפן לתתי' לא יאכל בעבדים הא תאנים ותאנים דומיא דתאנים ועבדים מיכל ואי אחרת עושה בנפן זה אינו אוכל בנפן אחר רב מתי כיני משכחת לה אחר רב מתי מיכל ואי אחרת עושה בנפן זה אינו אוכל בנפן אחר ופירש"י לעולם תרוייהו בעינן חמין ואתה וסלי דהתנרין לחתני תאנים ועבדים ודייקת הא תאנים ותאנים אוכל בתאנה המודלה על הנפן או נפן מודל' על תאנה ואפילו בעינן היה עושה בנפן אחר ו

ד לא יאכל בנפן אמר כו' עיין בפר"ם ס"ק כ"ד עד ולא כתב"ם בע"ם דנפן המודלה ע"ג תאנה כו' עיין בע"ם וכיין בפ"ם והרמב"ם ז"ל בכוכים ובלא כרם הסיג עליו הסת"ל ודו"ק : ה אפילו כוכר אינם עושים עושה פי' דל"ת כיון דיוצא הכ"ם אינה כוכר ולא יאכל ה"ל כאלו אתנם עמו מיתן (חמה מים לו לאכול) לאשתו וכניו קח"ל עכ"ל מת"ם ובפ"ם מבואר דבזיר הוא עושה יותר רא"י לומר מעוה לך לך כו' וק"ל : ו אבל אם אם עבדים יאכלו כו' עיין בתשו' מהר"ם ן' אסון סימן קכ"ם :

ה דאתרים

יוד היה עושה בנפן זה כו (ד) לא יאכל בנפן אחר ואי אכל לא מפקינן מיניה ולא מנבינן מאנריה ° (ועיין רי"ז סימן קפ"ז) ומיהו נפן שמודלת ע"ג חבירת' ועושה באחר מהם יכול לאכול מהשנייה :

יא אין רשאי לאכול אלא בשעת עשיית מלאכה ולא שישב ויאמר מנעתי עצמי עד עתה ולא נטלתי ועל כן אשב עתה ואוכל ומפני תקנת בעל הבית כה שלא יתבטל ממלאכתו אמרו חכמים שאחר שגמר מלאכה שורה זו והולך להתחיל שורה אחרת יכול לאכול אע"פ שאינו בשעת מלאכה שטוב הוא לבעל הבית כדי שלא יתבטל :

יב לא יאכל עם העגבים כו פת או רבר אחר כדי שיאכל הרבה מהעגבים ולא יאכל במלח כו ואם קצץ עם בעל הבית שיאכל עד שיעור כך וכך אוכל בין כפת בין במלח בין בכל דבר שירצה :

יג אסור לפועל כה למוץ העגבים וכן אסור לו כה להכהב השבלים באור או להפרך על גב הסלע ל אפילו אין מתבטל ממלאכתו בהכהוב או בהפרכה :

יד אסור לפועל לאכול ממה שהוא אוכל לא אכילה גסה :

טו רשאי הפועל לב לטבל פתו בציר כדי שיאכל עגבים הרבה ורשאי בעל הבית להשקות את הפועל יין . כדי שלא יאכל עגבים הרבה :

טז פועל שאמר לבעה"ב תן לאשתי וכני מה שהיה לי לאכול לג או שאמר הריני נוטל מעט מזה שנטלתי לאכול לאשתי וכני לד אין שומעין לו לה (ה) אפילו נזיר שהיה עושה בעגבים ואמר תנו לאשתי וכני אין שומעין לו :

יז פועל לו שהיה עושה הוא ואשתו וכניו ועבריו והתנה עם בעל הבית שלא יאכל ממה שהם עושים אם הם לו גדולים (ומדעתן) ° (סור סי"ז) לא יאכלו (ו) אבל אם הם קטנים יאכלו :

יח ° (סור סי"ח בסס רמב"ם) האוכל לט בשעה שאין לו לאכול וכן אם הוליך בירו ממה שעוש' או שנותן לאחרים עובר בלא תעשה :

יט אין הפועל רשאי לעשות מלאכה בלילה ולהשכיר עצמו ביום ולא יריעיב ויסגף עצמו לם ויאכיל מזונותיו לבניו מפני ביטול מלאכתו של בעה"ב שהרי מחליש

כחו

דנפן המודל' ע"ג תאנ' או מיסכא מי אכל מהמודלה מפקינן מיניה וו"ל לפ"ד ודו"ק : כה שלא יתבטל מתלאכתו דכשהה עשוה אוכל מ"ל לו לעשות מלאכתו : כו פת או דבר אחר כו' כבר כתבתי בר"ם זה דילפינן מהכתיב עבבים ולא תאנים ודר"מ דרייהו לתתקן לגן ע"י תלא או יסכסכם באור או יפרכנם ע"ג סלע סע"ז יאכל הרבה : כו ואם קצץ כו' דאז לא שייך ה"ע דהרי לא יאכל שלא מיעורו : כח למוץ העבבים כו' ע"ז כתבתי בר"ם זה דבלמד מדבתיב ואכלת ולא מוצץ : כט להכהב השבלים כו' באור או לספרך ע"ג סלע נם בעבבים שייך תקון בהכהוב ופריכה ע"ג סלע ואפי' בעבבים המבושלין בל נרכן וכ"כ התו' בסס ר"י דמפרכת' ומחברת' לתתיכו' קטני' כדי שיוכל לתת לפיו תחת מעם ומת"ם בפריסה כיסוח קיסוח למה כלל הסור והמתבר דין מיסור הכהוב בהדי איכך דלא יאכל פתו כתלא ולא יתלץ הסן הדריס הסוסים בגמרא לאיסור והכהוב הוא מיכבית דלא מיסבת לא מתקינן ולא מכניסן מאנריה מהמ"כ בדברים הסוסים לאיסור הפ"ר : ל אפי' אין מתבטל כו' כגון שאתה וכניו יושבה לו זה וכ"ל : לא מכילה נסה ג' כתבתי בר"ם זה דבלמד מדבתיב שכתב ולא מכילה נסה : לב לטבל פתו בציר דלא מתבטל' עבבים ולא עבבים ודל"ת כל"ל אלא שלא יסא הכהבר' לתיקון הפירי אבל לבהבר הפועל נפשו ע"י טיבולא פתו לציר כדי לאכול הרבה לא כתתבם מזה ומזתר וכן מיסכא יכול הכ"ה לעשות תקנה לנפשו שלא יאכל הפועל הרבה כגון להשקותו יין תקל' וכל כיוצא בזה : לג אי אמר מריני נוטל מעם כו' קח"ל בזה דאע"ג דבבר נאלה לאוכלו לא אחרי' דבבר זכה בו ויכול ליתנו לאי מירלה וכדא' מי"א שבתב הטור אבל נם הטו' כת' עליו דהיינו כראה והטעם דהא הפועל אוכל אין תבא דהתורה זכת' מבא תיפסו' שכרו דפועל דאז היה מותר ליתן את שלו לאי מירלה אלא מחמת הכינה ופסד כשאר מתנות הנייה לקח שבאה ויאה זכתה התור' לפועל בתתנה ואחרי' דלא זכתה לו אלא כשאה שבתנו לפיו ללעסתו ופת"ם בפ"ם וה"ם הם פליו בהג"ה דלא דק : לד אין מוחיין לו כראה פשוט דהיינו כשלא התנה עם ב"ה כן מתפלה דאם התנה אמו עסיסא דמותר דבל תנאי שבתחתון קיים : לה ואפי' כוזר שהיה עושה פי' דל"ת כיון דיוצא הכ"ה שהוא כוזר ולא אבל ה"ל כאלו התנה אמו ומיתן (חמה מים לו לאכול) לאשתו ולבניו קח"ל ועד"ר : לו שהיה עושה הוא וכניו כו' כפריסה כתבתי דלרבותא נקט שהיה הוא עושה אתמן דקח"ל דמשלקינן התנאי שהתנה על שלמתן יחד ואחרי' דאמרי התנאי לבני דידיה וכת"ם כר"ם זה ולא מהני לבני בניו ואשתו אם לא שהם גדולים ע"ם : לז גדולים ומדעתן כל"ל דלא יוכל לשתות שלא מדעתן אם שוכת' לפן התור' : לח בשעה שאין לו לאכול כו' עד עובר בלא תעשה כראה דר"ל דעובר אלאו דלא תגזול או לא תגנוב שאוכל אחה שלא הגירה התורה וכן בנותן אחנו לאחרי' ואם סולך אחנו בידו לביתו נתרב' לו לאו דומל כלייך לא תתן ולא °כפ"ם רכתב דעובר בלאו שבא תכלל עשה ע"ם * ורמב"ם כתב בפ"ב מהשכירות ז"ל המבטל מלאכתו ואוכל או שאוכל שלא בשעת נמר מלאכה ה"ו עובר בלא תעשה שב' ורמב"ם לא תניח ונו' אפי' השמועה לאדו שכל ומן שעוסק בקנירה לא יניח מרמה לאכילתו וכן כל כיוצא בזה עכ"ל ולעעמו אינ' הרמב"ם דם"ל דאין התור' אסור לו לאכול בשעת מלאכה ולאדו מדבתיב ורמה כו' אבל הטור לא ס"ל הכי נם הרמב"ם דבתחיל בהאוכל שלא בשעת נמר מלאכה כו' לא בלאד מלאו דהורמה לא תניח כו' ואפ"ם מסיק וכתב שם הרמב"ם ז"ל ואין לוקין על שני לאוין אלו שאם אבל או הוליך חייב לשלם עכ"ל ומדבתב שאם אבל כו' תשת' דוהו בתיבת מעם דמ"ה אין לוקין על לאווי' אלו כיון שבתבו לשבון בפרטין ואי אין לאו דנזילה וגניבה בכ"ל לא הוה לעע' זה דמהכיבי תיתי לומר דלוקין כיון דאין לאוכל שלא בשעת מלאכה לאו אלא אחד הוא אבל לאו ודוקא לוח' דמשום אינך כ"ב ודו"ק : לט ואוכל מזונותיו לבניו כו' פי' מזונותיו של אנמו שבינון מבן

בניתו

בכיתו דאלו מתם סיתכ׳ מהכר׳ נכר נתכא סס׳ ודאסור ליתן לאסתו
ולכיו מכן והא דכתב בשור והמתכר כם׳ם סל׳ת דרבאי כעל
הפרה לרעיב בסמתו כדי שתאכל ברכה מן הדישם סתם שאכי
דעיקר אכילת בהמה וסכישות׳ הוא מהתנאה בלבד אף שמרעיב׳
תלה מ׳ת מיד מבכבסה לדוש
אוכלת מתכוונה שבא לדוש בם
ומוזרת לכסה מבא׳ כם׳ם על
שעיקר מזונות שלו שיש לו כח
מכן אינו מהכרס בלבד אסור
להרעיב בעל מתוכנו׳ שעיקרו׳
וק׳ל: מ שהרי הקפידו על
ברכה רביעית כו׳ בשור כת׳ ו׳ל
שהרי דקדקו בכמים בזימון של
ברכה רביעי׳ כו׳ ובפרים׳ כתבתי
דנראה דנרסי׳ בזימון ועל ברכה
רביעי׳ ותרתי קאמר ור׳ל בזימון
שלא הצריכו לעומל להמתין על
אחר׳ם עד שיברכו בזימון כדי
שלא לבטל מתלאכתו ולא
כע׳ם שבתב ז׳ל בברכת *
הזימון שעשרו הפועלים שלא
יברכו ברכה רביעי׳ הרי דם׳ל
דדעת קאמר ומי תיבת הזימון
דכתב השור מלשון ברכת המזון
ובמיתוכי סוף הל׳ שכירו׳ לא כת׳
לא זימון ולא ברכת המזון וכל׳
המתכר ובכלל׳ד כתבתי:

שלח א הבהמה אוכלת
בו׳ דכתיב לא
תחסום שור בדישו ובבר
כתבתי בר׳ם סל׳ו דילפינן מדש
מבהמה פועלת לעבין דיש שהיא
תלוש שאוכל מכן וכן איסר׳ בהמ׳
מדש לעבין מחזור בגון שדשה
במחזור לו כיולא בו שנ׳כ אוכל׳
מתני׳ דזמיה דשובל דכתיב כיש
כי תבא בקמת רעך שהיא מחזור
רק שיהא המלאכה בגידולי קרקע
דומה לדיש דקתה ובדש שהן
גידולי קרקע: ב ואוכלת מחשוי שבל נבה נם זה כילוף מהשבל דכתיב כיש כי תבא ונו׳ דבל כיתת פעולה הוא לאוכל לאפי׳ מחשבה שבל
כתיבו (וכת׳ם בר׳ם סל׳ו) וס׳ב בהמה ולאפוקי מת׳ד דבשיבן דוקא דומיה דדישה שתהא עושה בידיה וברגליה וכת׳ם בסי׳ סל׳ו
ע׳ם: ג שלא ישול בידו בו׳ דדוקא לא תחסום כתיב לא תחסה תעשה לתנוח אותה מאכילה ולא שיאכלנה בידיה ובתהו השור ומהשבל
בכי׳ חשוי שע׳ג כתיבו דבשאר מקומות שיש אוכלת מחבשה בשלתה וק׳ל: ד לוקה שבאסר לא תחסום בו׳ כוה חותר בבהמה מן האדם
שאינו לוקה וכמ׳ם שור ומתכר בריש פימן סל׳ג דאיתתשים תדבתיב בכפבך וכמ׳ם שם ע׳ב: ה ואחד כל מיני בהמה בו׳ דילפינן
לה שור שור מסכת דכתיב בניה וכל בהמתך: ו ולא נאמר שור בדישו אלא בשוה פי׳ השור ריבל לעשיק בדישה ולאכול מחנו וכן
פרשנתי בבתרה ובר׳מב׳ם ותת׳ג דאיתת שם בגמרא ובבר כתבתיבו בם כן בסי׳ סל׳ו ופל׳ם דתצטרך לכתב דיש לאנמר מינם דמוהר
לאכול מהבלים עד נמר מלאכת מתחרון שבה מתחייב בתעבר או בשלה ושור מיצטרך לכתב לאקסוי חוסם לבהמה דהיינו שור לאדם
לנאוד זה חוזה ת׳ת מרפרש בקרא שור ויתר מהאר בהמה ודיש יותר מהאר דבריה הת לנוסי שאינם נגמרים לחעבר (והע׳פ שאינו
קוים דמהאר שבב׳ם פונרכה התורה לכתוב אילו אם כיולא בו א׳ב מה לי זה ומה לי זה) אמרו דדיבר הכתוב בהווה וק׳ל: ז ומ׳
הבהמה אותה מקודם ולא תחסום תעשה בשעת דישה דומיה ת׳ם יין ושכר שלא תעשה בבואתה כו׳ כן הוא בגמ׳ בתכתיב
בשיבה ע׳ם: ח ומה׳ הבהמה בקול לוקה דקי׳ל עקימת שפתים הוי מעשה: ט ד׳ קבין לפרה כך שיעורו מכתב׳ם ז׳ל שיעור אכילת
בהמה דשה כל היום ומה דשה שני היום אם אינם אם מה שהוא נותן לה לפי ערך זה השיעור: יוד שתעשה חשיבה בו׳ כלאחר מ׳ה הוי
לעוברו מן התשלומין בהבהמה לאין לוקין ותשלומין אדבר א׳ כד׳ לפינן מת׳ם כדי רבעתו רשבה א׳ ולא שתי רשויות דב׳מ בבבא קמא
יפד מבא׳ כ׳ זה: יא בפרתו של כותי בו׳ אפילו הדישה הוא שלו כותי דלא תחסום בתם כתיב וכן כותי שדה בפרתו של ישראל
אפי׳ הדישה הוא של ישראל אינו עובר עליו ומיירי בגוי׳ ישראל יודע מזה דמ׳ם הוא אינו עושה בשבתם בדיש והעור שכתב בזה ז׳ל
אם הוא שלא בפני ישראל לא כ׳ב שלא לפנין איסור דאו אפילו איסור אין בו וכמ׳ם שם בפירוש: יב אחר לכותי בהסום כו׳ שכ לו קין כו׳
המתכר בכלל כל הני יחד כדי לבייש על כולן ולכתוב דאסור ואינו לוקה דבן שוין בדינן בזה אף שבגמרא זה דבאומר לכותי בהסום פרתי
בו׳ הוא אינה׳ דאסשב דאיסורים בם ואינה׳ כן איסור׳ דלא אבשבת בגמר׳ ובראש דכולם שוין נ׳כ בזה דאם מכתר בבהמה מתכר ומכתב מ׳
חשו לא אכלה דבריה לבלם דהא מבשבה שמבבה אבשבה בחזונותיה ואינו לא אכלה אבל׳ שלא בבשו בגרמתו ממש: יג יש לה קין
בו׳ רבן לה אינו׳ ובתבו שם בתו׳ דבבני תרתי קאמר בגמרא דדוקא בשבעה כן חלו הוא דאינו׳ לבו אבל אם בזוים בידו קין בשים
וכן אם הרבין אינו מבוקן כדי שתראנו ולא תאכל בשבת דישה לא קיבבו׳ ליה דודאי לוקה אבל בהרבין בנה מבבון אם׳ם שמוסה ב
בידים מ׳ם כיון דאינה חוכבת כ׳ב מלאכול בשבין זה וכן בפרים עור על הדיש אף שבוה בן בידים מ׳ם כיון שלא ראתה שתבואה ואינו
פוסה דבר קטיתה בנוסה בן באיבה׳ אי לוקה עליהן או לא והנו שדקדק נ׳ב הרמב׳ם והעור והמתכר שבקוזן ואינו בתב ולשון שבשם
הלוי חשב׳ב בבשו׳ בבה שלא תאכל (מ׳ה אפי׳ בקטה אחר ודש בה לוקה) חשב׳ב בזה שבעשה חלו׳ אינבי׳ אי׳ים לדחותה לחלתה היא
בב׳ל: יד אם שיתה מולה בו׳ בשור בתב בל אחר ובולהו איתבו לפי הבבה שמבקי ובתבו שלא הקפידה בתורה שלא בל בבתה וק׳ל

מון לפי

שלח ב דאמירה לכותי אסור בו׳ אמ׳ם בבא׳ם ס׳ם: ג ואינו
לוקה כתב כ׳י ולפי בל בב דחלקות אינו נוסב הפירבא מ׳ת
בחבן בסור אמר ל׳ הרמב׳ם ועיין בי׳ר סימן כ׳ו בבסמבות שפרי בפתי בהן
דבבים בבקות׳ בחבן בזה סיבא דאיבא מלבות ובב׳ת בחב דבסור דתבוון לומ׳
דמשלם ל׳ קבין לפרה ובלבם לאמור אבל לא הוי לוקה לא הוי לוקה ומשלם
דמבזה רבם אמת אתה מהייבו ואי
אתה מהייבו מבזה אמת ל׳ הבסות דינרין
תחוסין דבא בחסיבה אם׳ל דלוקה
מבלם ובדאיתא בם׳ם ובבל הבוקים
ובת׳ם מבתבר פ׳ר והסור בוקים
ובתבא דחבת׳ מבוכה מיבב בחזונותי׳
בו׳ ועור כ׳ל דבזתן בזה אבולו הוא
מלבות ותבלומין בבאר מייב המון
דבא ק׳ל דאם לא אתרו בו אם בבבב
מייב בתבלומים ובדלבתן מיתן פ׳ן
אלתא דבבי מייבי מלבות בעוב ׳דוקא
מיבא דלוקה מתם אם׳ב בזמן בזה הוי
בלא אתרה בו׳ ובן תבחת מדבבי
מבדב׳ל ערב בבובם סי׳ו׳:
ג בבבלבות

כחו שלא יוכל לעשות מלאכת בעל הבית בכח:

כ (סור פ׳ך בבס הרמב׳ם ובזה בזה מבלבות מבירות) מוזהר הפועל
שלא יבטל מעט כאן ומעט כאן אלא חייב לדקדק על
עצמו בזמן ד׳ שהרי הקפידו על ברכה רביעית של ברכ׳ המזון
שלא יברך אותה וכן חייב לעבור בכל כחו שהרי יעקב הצדיק
אמר כי בכל כחי עבדתי את אביכן לפיכך נטל שכרו אף בעה׳ז
שנאמר ויפרוץ האיש מאד מאד:

שלח דין אכילת בהמה בשעת מלאכה ואיסור חסימותה ובו ט׳ סעיפים:

א (ג׳ רחב׳ם רפי׳ג מבירות) ב הבהמה אוכלת כל זמן
שהיא עושה בגרולי קרקע בין בחבור בין בתלוש ג ואוכלת בבשוי שעל גבה עד שתהיה
פורקת ובלבד ד שלא יטול בידו ויאכלנה:

ב (בסדרין ל׳) כל הסונע הבהמה מלאכול בשעת מלאכתה ו לוקה שנאמר לא תחסום
שור בדישו אחד שדר ז ואחר כל מיני בהמה וחיה בין טמאים בין טהורים ואחר חדישה
ואחר כל שאר מלאכות של גרולי קרקע ח ולא נאמר שור בדישו אלא בהווה:

ג (בס) אחר החוסם אותה בשעת מלאכה ט ואחר החוסם אותה מקודם ועשה בה מלאכ׳
והיא חסומה י אפילו חסמה בקול לוקה:

ד (בס) שכר בהמה וחסמה ודש בה לוקה ומשלם לבעלים יא ארבע קבין לפרה שלשה
קבין לחמור (פרימי בכל יוסף דנרים מרובים פיים לא לרוש בל הוים) יב (ל׳י פרק הפועלים בבס רבנ׳ם)
יד שמשעת מושיבה נתחייב בבזונותיה ואינו חייב מלקות עד שידוש בה חסומה:

ה (בס הרמב׳ם ר׳ג) ישראל הדש טו בפרתו של כותי עובר משום לא תחסום וכותי שדש
בפרתו של ישראל אינו עובר משום לא תחסום:

ו (בס) יג אמר לכותי חסום פרתי ודוש בה (ג) (דאתיי׳ לכותי אמו׳ בכל מיסורין כמו בבב׳)
(סור בבס הרא׳ם ומ׳ם סוף מ׳ מבירות) יב ישב לה קוין בפיה ודש בה והרי אינה אוכל׳ רבץ
לה ארי מבחוץ הרבין בנה מבחוץ (ל׳י ידבן הוא בא׳ם) הרי שצמאה ואינה משקה אותה פ׳ר׳ עור
על הדיש כדי שלא תאכל כל זה וכיוצא בזה אסור (ד) ואינו לוקה:

ז (רמב׳ם בס) יח הדבר שהוא עושה בו רע לבני מעיה ומזיקה יד או שהיתה חולה ואם
תאכל טוה תתריז סותר למונעה שלא הקפידה תורה אלא על הנאתה והרי אינה נהנית:

ח פרות

שלט ח מקבלנות היא כו' בסמ"ע כתב' סעיף לאומן לאומן קונ' בסנה כלי עיין בלח"מ סימן כ"ח סע"ו סע כתוב ב' דרגות בזה ור"י ס"ל דקונס פיינו מדאוס מסס קרוסין מוסמין נס לדעת ר"י ומקורמת מסמק אבל לענין מחוב' סכריע דלא כר"י וכן פסק ב"י סע ס"ב למרנס וכרי סמור בסס ברא"ם ב"ע ומחרי מסדרי ודו"ק ועיין מתפרסים מסמרוניס ולגיל סימן ס"ו ס"ב בתנתי לסך דסכא מיירי מפילו לא"ר לאומן קונס בסנה כלי ע"ס :

ט לפי שירט להן הדרך אינו עובר על לא תחסום :

סנס (סור סי' ב וכן פירש"י) סעורין סבוסרו כמיס ומייבסין אותן בתנור ואע"כ דסין אותו בפרות לסבי' קליפותיכן אין בסס מסוס כל תקסוס מו סבכר בתייב כמפסר אבל מסוס מרחית בעין שלא יאמרו שמוסס פרתו יז מביא מעם מאותו המין ותולה בגזרה שתאכל מחכו :

ט (רמב"ם סס ריז) רשאי השוכר להאכילה יח פקיעי עמיר כדי שלא תאכל כו' דברי' כללו כן דומיא למ"ס הטור והמחבר כסי' של"ו סע"ו רשאי פועל לאכול פתו בעיר כו' ורשאי ב"ס לסקות מת הפועליין כדי שלא יאכל ענבי הרבה כו' והעתס כתבתי סס דלאכסור' נבר' ליה ביה איסור ע"ס : יט ורשאי בעל הפרה להרעיבה כדי שתאכל הרבה סהריש :

שלט לתת שכר אדם בהמה וכלים בזמנו ומתי זמנו ובו' יא סעיפים :

א מצוה לתת שכר שכיר בזמנו ואם אחרו עובר בלאו ב אחר שכר אדם או בהמה או כלי' אבל על שכר קרקע יש מי שאומר שאינו עובר (סור ס"ב בסס הרא"ם) :

ב כל הכובש שכר שכיר ג כאלו נוטל נשמתו ד ועובר בחמשה לאוין ועשה :

ג איזה זמנו שכיר יום ה יש לו זמן ליתנו לו כל הלילה לא נתנו לו עובר עליו בבוקר משום כל תלין שכיר לילה זמנו ליתנו לו כל היום לא נתנו לו עובר עליו בערב ו פשוט ביומו תתן שכרו :

סנס (ב"י ס' המקבל) ופועלים דידן סאין פוסין מלאכה עד הלילה ז כיון ששקעה עליו חמה פועל עליו מסוס ביומו תתן שכרו ואם עשה מלאכה עד הלילה יש לו זמן כל הלילה ח אף על פי שלא שכרו (בפירוש כן ודאי) אדעתא דבכי (אגרי) :

ד שכיר שעות אם כלה שכירתו ביום יש לו תשלום ט כל אותו יום אם כלה בלילה יש לו תשלום כל אותו לילה :

ה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יצא ביום גובה כל אותו היום יצא בלילה גובה כל אותו הלילה :

ו נתן טלייתו לאומן לתקנה בקבלנות וגמרה י כל זמן שהטלית ביד האומן אינו עובר נתנו לו אפילו בחצי היום כיון ששקעה עליו חמה עובר יא משו' בל תלין יב (מ) שקבלנות היא כשכירות לפורעו בזמנו :

ז האומ' לשלוחו צא ושכו' לי פועלי' ושכרם ואמ' להם שכרכם על בעה"ב יג אין שום א' מהם עובר

לא תעשוק כו' עד ואם אמרו עובר בלאו דכתיב בה כמו שיתבא' לפניכו ולא דק דב"ה שאינו נותן בזמנו ודעתו ליתן לאחר ומנו אינו עובר מסוס לא תעשוק אלא מסוס לא תבא עליו הסמס ונס לא דק לאלק כין הא לא"ס בסמוך : ב אחר שכר אדם כו' לפיכן לא מדכתיב לא תעשוק שכר אבי ואביון מאיך מנרך אחר בארנך בשעריך דמדכתיב לא תעשוק שכר כו' אחר בארנך לפיכן שעל כל אחר בארנך חייב על שכר אדם או בהמה או כלים מיהו על שכר קרקע כתב העור בסס הרמ"ם (והוה סיס מי שאומ' שכתב המחבר) דאינו עובר דדרש' כן אחר בארנך ולא ארנך מחם : ג כאלו נוטל נשמתו ילפי' לה בגמרא מדכתיב נבי שכירות כי אליו נושא את נפשו ופליגי בגמרא' אד אמ' בפשו של גנבל ואד אחר בפשו של גזלן ובפרישה כתבתי דאיות דכל א' ופש"ר מ"ם מוס : ד ועובר בחמשה לאוין ועש' בגמרא תני לכן וכן לא תגזל (דלגופא לא אצטריך דכ"לוף מריבי' ואונא' פ"ם בר פ"ב) לא תעשוק שכר שכיר ולא תעשוק את רעך לא תלין לא תבא עליו הסמס ועשה דביומו תתן שכרו • ואע"ג דקאמרת בתיבי בשכיר יום וקאמרת בשכיר לילה וכתו שיתבאר מ"מ ס"ל לרמב"ם והטור והמחבר שכתבו דעובר בחמשה לאוין (ומשמע דעובר מחם בהן בכל איסור שכר שכיר) דכיון דבסס שכירות אד הוא כתייב נס בשכיר יום אחם שבאחר בשכיר לילה וכן איפכא וכן כת' ב' יפ"ר : ס יש לו זמן לתנו כל הלילה כו' דמ"ם לא תבא עליו הסמס ע"כ לא איירי בשכיר יום דהא שכירו' אינו משתלמת שלא לבסוף ואייבו משתקע בסיום ואיך כת' רמב"ם לא תבא עליו הסמס שלא ע"כ בשכיר לילה איירי דשכירתו ניתן להתבע בסוף הלילה וכתן התורה זמן לב"ה לבסתדל דמי שכירו' כל היום ואוסריה התורה שלא יבא עליו הסמס אליתן לו ומ"ם לא תלין אתך פעלת שכיר עד בקר איירי בשכיר יום ויש לו זמן כל הלילה רק שיתנו לו קוד אור שבוקר כן הו' בגמר' ורש"י ופש"ר : ו מצו' ביומו תתן שכרו כן הוא ל' הגמרא והפוסקי' ונרא' דנקטי ריסא דקרא ואסרי מיד כתי' לא תבא עליו הסמס וכוונתן דעובר בתרוייהו בעשה ולא תעשה שכתובים בקריא זה ומ"ו ופ"ל סי' ג' וכי"ד ס"ם ס"ב דכתבתי סדרך הגמרא לנקוט ריסא דקרא וכוונתן לסיבא דקרא וכ"ם כאן דבונתו לתרוייהו וק"ל : ז כיון שעשה כו' דה"ל כשכיר שעות או שכיר שנה דכשפיפ' שאחר זה : ח אע"פ שלא שכרו אדעתא דבכי פי' שעשרו לעשות לו כסת' פועלים ובדי פועלי' דידן אינן מלאכה עד הלילה : ט כל אותו יום פי' ולא יותר כיון דכלה מלאכתו קודם שקיעת השמס על עליו האוסרו' דביומו תתן שכרו ולא תבא עליו הסמס וזהו הטעם דשכיר שבת כו' דבפיפ שאחר זה : י כל זמן שהטלית ביד האומן כו' דאז אין פעולת שכיר מוטל על בע"ה לעבור עליו שהרי תופס מטלו בגנבו : יא מסוס בלתלין כו' כן הוא סס בברייתא וכטור וקשה דמסוס ביומו תתן שכרו ל"ל ובפרישה כתבתי מסוס דרוש שכיר יום אינן עוברין מסוס ביומו תתן כו' וכ"ל שלא מסוס בל תלין מ"ה נקטינהו ג"כ כאן וכאלו אחר מיהו דבל תלין דעלתא הוא על כאן מיד שעקשה בהמה אבל אין לתרץ ולומר דהרמב"ם והטור ס"ל דהגמרא נקט מסוס דס"ל דעובר בכל א' בכל ס' לאוין וכ"ל ומ"ם נקט' בל תלין לרבותא דאפי' אותו עובר וכ"ם מסוס ביומו תתן שכרו דז"א דהא בבר כתבתי דגם לרמב"ם והטור אינו עובר בחמשתן אלא הבוכש שכרו ואין דעתו ליתנו לשכיר בלל מעא"כ כאן דלא איירי בכובש וק"ל : יב שקבלנות הוא בשכירו' כ"כ לאפוקי מת"ד אותן קונה בשבח בלי דאליבים בשעשיבו עשה השבח לעצמו ובשעא"כ אחר בכלי פס השבח לב"ה הרי הוא כאבר לו הפועל תשלו ולא מפשבי הדמי שכר פעולה אלא בשלוחה קמ"לן דקי"ל דאין אומן קונה בשבח בלי (וכתב"ם לעיל סי' ס"ו ס"ב) וה"ל שכר פעולה לנבי ב"ה : יג אין אין פוס מ' מהן עובר דהא הב"ה לא שכרם והשניה אין פעולתו עליו אלא מ"ל שבא"ה יתן לבם :

יד נתכוין

יד ומכוין לדקותו פי' שאינו טרוד אלא מכוין לדקותו : טור
מיהו אם הפועלים יודעים כו' דומיא דהכי כתב הטור והמחבר
ברים מימן ס"ו בשכרו לעשות בשל שכירו אתם כו' -
וע"ד שפירשתיהו שם דר"ל דהפועל ידע שהוא אינו שלו ועפ"ר :

טז עבר ומכו אין כו' בגמרא
ילפינן לה מדכתיב לא תלין
פעלת שכיר אתך עד הבקר דלא
ה"ל למימר עד בקר דלא תלין
ג"כ עד בקר משמע אלא לכבי
כתבו ללמדינו דאינו עובר אלא
עד בקר ראשון : יז אפי' יש
לו מעות פי' ואפילו תבעו בבקר
ראשון דהא מתבלם מיימא נפשו
שלא יתן לו עד יום השוק ואז
לאו כר אשכורי לאו כוח וכו"ל :

יח עד שיפשטו אתמן וכתב
שם דאפי' תבעו בזמנו כדבר
שולחני אייב לו כלא אשכון מ"מ
לאו כר אינו כוח כיון דלא הגיע
זמן פרעונו עד שיפשטו ואפי'
אדיין לא אשכו : יט אע"כ
תבעו כו' הכי דרשו מדכתיב לא
תלין אתך מדאתך לאפוקי כשלא
תבעו דאז אשייב כוח מדאתו
דפועל : כ או שתבעו כו'
או שתפשטו כו' דרשינן אתך
שיש לך אתך - אתך ולא
בשתמקשו אצל אבוני : כא
מ"מ אם רגא אשכיר ס"ו ואפילו
אם לא אור אבוני מליתן לו
מ"מ כיון שאין לו כידו כלום ולא
כתייב לו כמתמד ג' ואם רגא
בשבוני יכול לאזור בו מ"ם נא
הפועל יכול לאזור בו :

שמ א ודוקא שאירע
אונס מחמת
השואל כו' עיין * כפ"ם שכת' *
ה"ל אבל אם אירע שלא מחמת
השואל כגון השואל בית מחבירו
ונשרף באונס אינו חייב לשלמו
אע"ל ולא דק דבכפ"נ בל"ם
פטור משום דאין שומרים
בשבדים וקרקעות וכמ"ם כפ"ם
בשלמו כפי' ה"ם ס"ם : ב
אין צריך לומר שחייב בגניבה
ואבידה אם ר' אם כתבתי לשון
הגמרא דא' השואל דשוגרך
לומר חייב שואל בגניבה ואבידה
מק"ו דש"ם אבל לא נלמוד
מדקיוב רחמנא לשואל בשכורה

ומתה דה"ה דוקא שכורה ומתה דה"ה לבעלים לשכירה ולבבי' משה"כ בגניבה ואבידה דה"ה דהבעלים יפרעו לחדר אחר הגנב
ולשדרה לרשות קמ"ל ומ"ה הוצרך הטור והמחבר לכתוב ומ"ל ולא סתם אפשיטתו דכ"ם הוא מחייב אונסין : ג אלא
אפילו מתה כו' דכיון דלא שינה בה וכרשות בעלים עבד בה מלאכה הבעלים הפקידו לנפשה דלא היה לשם לשמיל ברה לתלאכה שינה
יכולה לתחוד בה : ד אפילו היה קלש עיין לעיל פימן ס"ו וסי"ח דמסקנת הרמ"ם והטור הוא דמותר לשנות הבהמה לתלאכה
אחרת שאינו כבידה ממנה וכ"ם לקלה ממנה - וה"ל דהשואל דכל הנאה דידיה שמתירו דאין שום לדבר כיון דעל בעיס מחמת
מלאכה מתה ובמתה מחמת מלאכה פטריה רחמנא לשואל ומ"ם זה מהא דכתב הטור והמחבר בסימן שמ"ב בשואל שנשמיל לאחריה
ונשבר מחמת מלאכה דהיה לשואל ופייב הא שבני מאחר שנשמיל והרשה לו עליה דפטור השואל - לכן כראה דל"ק
בגון דלא שבר אפילו לקלה ממנו אלא קאמר אם שינה בה אפילו דבר קל אז תלין דחמת השינוי מת ומיירי דוקא באם יה לבניו איזה ענין
שנוכל לתלות בו ולומר שחמת השינוי מתה וכעין שכתב הטור והמחבר בר"ם ס"ם פ"ב שבזכר בהמה לבוליבה לחקוה ידוע והוליבה
לחקוה אבר דאמרינן אם אויר החקוה מעונה תלינן בו המיתה ונם בסימן רנ"ה בדין תפלתו בבשיפה ופופו באונס דפייב בו בה"ם אם
יש לר לשבינו לתלות באונס בהשיפה אפילו בלבד רחוק וכמ"ם שם ודו"ק : ה ואפילו באותה מלאכה שלמה אפשר לשנות
אי' מקרי שינוי לחתייב בה : ו ופופו לאזור אפשר דאין דין שכת בבהמה ופה"ר שם כתבתי דאפילו לת"ד שכתב הטור
והמחבר בשמו ס"ם ס"ו דפייב ס"מ בתם דכתב דנולד המב' בשפיפה ומבאה בבשם אבל הכא כתב דבבשם מלאים ומליבא דמ"ד דפייב
לשמיל אייר בגון דבבשם בן באונס אע"ג דשואל הוא ופייב באונסין מ"מ כיון דיפוו' לבפוק ס"ל דפטור ולא כב"י דהכיא בגון על דברי הטור
אותו פלוגת' וכתב דס"ל לפטור כבמי לרפתי דפטרי ואחריו המשך נ"ב מור"ם ובפ"ם וכמ"ם נ"ב בפ"ם והגלע"ד
בתבתי ודו"ק : ז כיון שאינו בעין כו' דאמרינן שפילת בעיסת תפילת מיתתה הוא ומאותה שעה כתייב לשלם :

ח ומכו

ב אם שמתחיו אבל פועלמי כו' ל' שבר מבידים שיתן תחרע"ם אם תשכיר
סיפר לכתוב לך תתנם אמו אלא חפים בבל חלין בעולת שכיר אמא כשיתבא
לא ימים לך ליתן לו ואף על פי שתעשה מבלי שאו תתן לו כשיתבא אם תוכל
ואין זנח מתנם על מ"ם בתורם שכרי אמרו מבמים אדם מתנם עם עובל
לאמילו לאם בר ומים לאך אע"פ שחייב לאמילו כשהו ידות אלמה
בכ"ל (עיין לעיל פימן קכ"ו ס"ב)
ומ"ם שם :

שמ ג ודוקא שאירע אונס
מחמת השואל - עיין
בסמ"ם ס"ק ג' בתם שהשיב בל הע"ש
שבתב לאמוקו שהשואל בית מחבירו
ונשרף כו' משום דבבה"נ בלא"ם
פטור דאין דין שומרין בקרקעות יפה
הסיג עליו ושור ים לשיב עליו דאשל
בית שאונס מוי מבת השואל כיון
דבדשומו פוא ודו"ק : ב ולכן מי
שיש לו כו' ופור אינה לו המשכון כיון
אלא משכנו ומביאו אסמ"ם לעיל אוף
פימן ע"ב שפיף קמן קכ"ב ופיין שם :
ג אלא"ם בשרף מבת המשאיל כו'
כדלעיל פימן ע"ב פימן מ"ר : ד
ושופר לאזור עפור - עיין בסמ"ם
שפיף קמן ו' ולא בפ"ו כו' דברי הב"י
ומיישבתו בכוכים ומפיקר דנם בגון יש
מולקין דמייב ואמו שפיקא דדינא
ובמשלמי ס"ו ס"ו ע"ש :
ה ויש